

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy

Projektowana ustawa służy zapewnieniu stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240 z dnia 12 września 2018 r. ustanawiającego europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) i zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1077/2011, (UE) nr 515/2014, (UE) 2016/399, (UE) 2016/1624 i (UE) 2017/2226 (Dz. U. UE L 236 z 19.09.2018, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2018/1240”.

Rozporządzenie 2018/1240 ustanawia europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż, zwany dalej „ETIAS”, dla obywateli państw trzecich zwolnionych z obowiązku posiadania wizy przy przekraczaniu granic zewnętrznych Unii Europejskiej, umożliwiającą sprawdzenie czy obecność tych osób na terytorium państw członkowskich UE stworzyłaby ryzyko dla bezpieczeństwa, ryzyko nielegalnej imigracji lub wysokie ryzyko epidemiczne.

Wskazane rozporządzenie 2018/1240 ustanawia również zezwolenie na podróż oraz określa warunki i procedury wydania lub odmowy wydania takiego zezwolenia, reguluje architekturę techniczną ETIAS, zasady dotyczące jego funkcjonowania i użytkowania oraz interoperacyjność z innymi systemami informacyjnymi UE, a także określa warunki, na jakich wyznaczone organy państw członkowskich UE oraz Europol mogą przeglądać dane przechowywane w systemie centralnym ETIAS.

Celem projektu ustawy jest zagwarantowanie na poziomie prawa krajowego rozwiązań o charakterze instytucjonalno-organizacyjnym oraz proceduralnym pozostawionych przez prawodawcę unijnego dla państw członkowskich UE, niezbędnych do pełnego stosowania rozporządzenia 2018/1240.

II. Szczegółowe rozwiązania projektowanej ustawy

1. Przepisy ogólne

W art. 1 został określony zakres przedmiotowy projektowanej ustawy, obejmujący zasady i sposób realizacji udziału Rzeczypospolitej Polskiej w ETIAS, w tym obowiązki i uprawnienia organów w zakresie wprowadzania danych oraz wglądu do danych zawartych w ETIAS poprzez Krajowy System Informatyczny do Spraw Systemu ETIAS, zwany dalej „KSI ETIAS”, wyznaczenie organu krajowego realizującego obowiązki jednostki krajowej ETIAS, a także organu pełniącego rolę centralnego punktu dostępu i organu odpowiedzialnego za wprowadzanie i zarządzanie krajowymi wpisami do listy ostrzegawczej ETIAS, ponadto zakres i sposób przeprowadzania konsultacji krajowych, w przypadku ręcznego przetwarzania

wniosków o wydanie zezwolenia na podróż, a także właściwy organ oraz sposób i tryb prowadzenia postępowania odwoławczego.

W art. 2 projekt wprowadza definicje podstawowych pojęć na potrzeby tego aktu prawnego, w tym poprzez odesłania do odpowiednich przepisów rozporządzenia 2018/1240. Ma to na celu zapewnienie skrótowości aktu normatywnego, a także spójności przepisów poprzez powiązanie rozwiązań krajowych z regulacjami rozporządzenia 2018/1240, w zakresie niezbędnym do zapewnienia ich stosowania. Odnosząc się do definicji jednostki operacyjnej (art. 2 pkt 13) należy podkreślić, iż zgodnie z art. 4 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2023 r. poz. 1206), organ publiczny działając w ramach ustawowego upoważnienia oraz konkretnego postępowania zgodnie z prawem Unii Europejskiej lub prawem państwa członkowskiego wyłączony jest z definicji odbiorcy na mocy przepisów rozporządzenia 2016/679, dyrektywy 2016/680, a w szczególności ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości.

2. Uprawnienia organów krajowych w zakresie dostępu do danych ETIAS

Realizując jeden z głównych celów projektu określono organy uprawnione do bezpośredniego dostępu do danych ETIAS poprzez KSI ETIAS, dostosowując jego zakres do celów i zadań dotyczących cudzoziemców, realizowanych przez te podmioty (art. 3 projektu). Uprawnienia te będą przysługiwały Straży Granicznej, wojewodom, Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców, Policji, Służbie Celno-Skarbowej, Radzie do Spraw Uchodźców, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych i konsulom.

Najszerszy dostęp do danych ETIAS uwzględniający ich wprowadzanie, zmianę lub usunięcie będzie przysługiwał Straży Granicznej. Pozostałe organy będą miały dostęp ograniczony tylko do wglądu do danych ETIAS. Jednocześnie należy mieć na względzie, że przez wprowadzanie danych, zgodnie z definicją art. 2 pkt 30, rozumie się czynności polegające na zapisywaniu danych ETIAS w systemie centralnym ETIAS, obejmujące rejestrowanie danych w pliku wniosku lub wprowadzanie ich do listy ostrzegawczej ETIAS.

Komendant Główny Straży Granicznej będzie posiadał dostęp również do rejestrów operacji przetwarzania danych przeprowadzonych przez przewoźników, w ramach portalu dla przewoźników, do celów art. 45 ust. 7 rozporządzenia 2018/1240, związanych z przywozem przez przewoźnika cudzoziemca nieposiadającego ważnego zezwolenia na podróż, nakładaniem kar administracyjnych na przewoźników oraz do rozstrzygnięcia ewentualnych sporów z tym związanych. Przedmiotowe dane z rejestrów będą mogły zostać wykorzystane w toku prowadzonego postępowania administracyjnego dotyczącego nałożenia kary

administracyjnej na przewoźnika, jako materiał dowodowy w sprawie.

Dostęp do przeglądania danych do celów sporządzania sprawozdań i statystyk przysługiwać będzie Straży Granicznej, wojewodzie, Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych i konsulowi.

Z uwagi na to, że projektowana regulacja nakłada na Komendanta Głównego Straży Granicznej obowiązek zapewnienia zgodności z prawem, dokładności i aktualności wprowadzanych danych do systemu centralnego ETIAS, będzie on mógł wystąpić – w przypadku gdy okoliczności wskazują, że dane przechowywane w systemie centralnym ETIAS podlegają zmianie lub usunięciu, są niezgodne z prawdą lub że dane były przetwarzane przez system centralny ETIAS z naruszeniem przepisów rozporządzenia 2018/1240 – do innych organów administracji publicznej w celu weryfikacji tych okoliczności i danych. Odpowiedź w tych sprawach będzie udzielana w terminie nie dłuższym niż 7 dni roboczych w celu dochowania terminów określonych w art. 55 rozporządzenia 2018/1240. Wymiana informacji w podanym zakresie przyczyni się do właściwej realizacji zadań wynikających z udziału RP w ETIAS oraz wpłynie na jakość przetwarzanych danych ETIAS w tym systemie.

W art. 4 projektu określono organy uprawnione do pośredniego dostępu do danych ETIAS, które zgodnie z art. 50 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240, są upoważnione do przeglądania danych ETIAS w celu określonym w art. 52 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240, związanym z zapobieganiem przestępstwom terrorystycznym lub innym poważnym przestępstwom, ich wykrywaniem lub prowadzeniem w ich sprawach postępowań przygotowawczych. Należy wskazać, że dostęp do danych ETIAS w konkretnej sprawie musi być niezbędny i proporcjonalny oraz muszą istnieć dowody lub uzasadnione podstawy, aby uznać, że przeglądanie danych przechowywanych w systemie centralnym ETIAS przyczyni się do zapobiegania przedmiotowym przestępstwom, ich wykrywania lub prowadzenia postępowań przygotowawczych.

W związku z powyższym uprawnienie to będzie przysługiwało prokuraturze, sądom, Policji, Straży Granicznej, Krajowej Administracji Skarbowej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu, Służbie Ochrony Państwa, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego i Żandarmerii Wojskowej. Pośredni dostęp do danych ETIAS będzie realizowany poprzez centralny punkt dostępu (CPD), wskazany w art. 50 ust. 2 rozporządzenia 2018/1240. Wymienione organy będą również uprawnione, w indywidualnych przypadkach, do przekazania lub udostępnienia danych ETIAS wyznaczonemu organowi państwa trzeciego, zgodnie z art. 65 ust. 5 rozporządzenia 2018/1240, w przypadku zagrożenia przestępstwem terrorystycznym lub zapobieżenia przestępstwu terrorystycznemu lub innemu poważnemu przestępstwu, do ich

wykrycia lub do prowadzenia w ich sprawie postępowania przygotowawczego. Wniosek o dostęp do danych ETIAS będzie przekazywany w sposób elektroniczny jako docelowe rozwiązanie sposobu komunikacji z CPD (za pośrednictwem aplikacji WWW ETIAS lub własnego systemu teleinformatycznego wnioskującego organu). W wyjątkowych przypadkach, np. awarii systemów teleinformatycznych, za zgodą Komendanta Głównego Straży Granicznej, po wcześniejszym kontakcie organu wnioskującego, wniosek może zostać przekazany za pośrednictwem uzgodnionego alternatywnego kanału wymiany informacji. Wzór takiego wniosku zostanie określony w przepisach wykonawczych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

W przypadku gdy weryfikacja *ex post* pilnego wniosku o dostęp pośredni do danych ETIAS (weryfikacja spełnienia warunków dostępu do danych ETIAS po fakcie ich uzyskania) wykáže, że przeglądanie danych zapisanych w systemie centralnym ETIAS lub dostęp do tych danych były nieuzasadnione, organy będą obowiązane usunąć wszelkie uzyskane dane ETIAS niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni po dokonaniu weryfikacji oraz otrzymaniu informacji, że uzyskanie tych danych ETIAS było nieuzasadnione, a następnie będą powiadamiały CPD o usunięciu tych danych. Wyznaczenie terminu usunięcia danych ETIAS służy zapewnieniu właściwych standardów ich ochrony i ma na celu wzmocnienie gwarancji w zakresie niezwłocznego zaprzestania ich przetwarzania w przypadku stwierdzenia, że jest ono w danym przypadku i okolicznościach (sprawie) nieuprawnione.

Wprowadzane regulacje w art. 3 i art. 4 projektu uwzględniają brzmienie art. 13 ust. 5 rozporządzenia 2018/1240, który wskazuje, że każde państwo członkowskie UE niezwłocznie przekazuje wykaz organów uprawnionych do dostępu bezpośredniego oraz pośredniego do danych ETIAS. Wykaz określa, do jakich celów przewidzianych w rozporządzeniu 2018/1240, ma dostęp należycie upoważniony personel każdego z uprawnionych organów. Organy, o których mowa w rozdziale 2, będą obowiązane, w zakresie swojej właściwości, do współpracy do przekazywania dokumentów, udzielania informacji oraz aktualnych i niezbędnych danych do prowadzenia wykazu jednostek operacyjnych oraz w celu przekazywania powiadomień o organach uprawnionych do przetwarzania danych ETIAS.

3. Centralny punkt dostępu (CPD)

Uregulowanie struktury i sposobu przepływu danych ETIAS poprzez wyznaczenie pojedynczego centralnego punktu dostępu jest zasadne ze względów prawnych, organizacyjnych i technicznych. Powyższe znalazło odzwierciedlenie zarówno w projekcie ustawy, jak i w budowanym „systemie krajowym” (krajowe oprogramowanie dla jednostki krajowej ETIAS). Wyznaczenie centralnego punktu dostępu do danych ETIAS, przetwarzanych w systemie centralnym ETIAS – Komendanta Głównego Straży Granicznej,

zostało zaakceptowane przez Pełnomocnika Rządu do spraw Wielkoskalowych Systemów Informacyjnych Unii Europejskiej oraz stanowiło podstawę do rozpoczęcia przez Straż Graniczną działań zmierzających do wdrożenia na gruncie krajowym europejskiego systemu informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS).

Powołanie jednego centralnego punktu dostępu do danych ETIAS dla wszystkich wyznaczonych organów w Rzeczypospolitej Polskiej jest uzasadnione pod względem prawnym, gdyż:

- 1) Komendant Główny Straży Granicznej spełnia określone w rozporządzeniu 2018/1240 przesłanki, m.in. w zakresie sprawowania władzy publicznej;
- 2) Straż Graniczna będzie pełniła funkcję organu uprawnionego do dostępu do danych ETIAS, co jest dopuszczalne w świetle przepisów art. 50 ust. 2 rozporządzenia 2018/1240;
- 3) proces legislacyjny w zakresie ustanowienia centralnego punktu dostępu jest ograniczony do jednego organu administracji rządowej;
- 4) wyodrębnienie centralnego punktu dostępu w niektórych organach administracji rządowej, szczególnie w służbach specjalnych z uwagi na ich podległość, a także obowiązującą hierarchię służbową oraz wykonywanie ustawowych zadań mogłoby być utrudnione.

Ponadto, pod względem organizacyjnym, powołanie centralnego punktu dostępu:

- 1) powoduje zmiany o charakterze strukturalno-organizacyjnym tylko w ramach funkcjonowania jednego organu administracji rządowej;
- 2) ułatwia ustalenie jednolitych trybów postępowania i warunków dostępu do danych ETIAS dla wszystkich wyznaczonych organów za pośrednictwem centralnego punktu dostępu;
- 3) skupia w jednym miejscu odpowiedzialność za realizację zadań centralnego punktu dostępu, w szczególności w zakresie prowadzenia wykazu jednostek operacyjnych uprawnionych do dostępu do danych ETIAS za pośrednictwem tego punktu;
- 4) zapewnia niezwłoczny dostęp do danych ETIAS, w tym w pilnych przypadkach, gdy zachodzi potrzeba aby zapobiec bezpośredniemu zagrożeniu życia osoby w związku z przestępstwem terrorystycznym lub innym poważnym przestępstwem.

Pełnienie roli centralnego punktu dostępu przez Komendanta Głównego Straży Granicznej jest rozwiązaniem korzystnym także ze względu na:

- 1) jednolity nadzór nad przestrzeganiem przepisów, w szczególności w zakresie:
 - a) dostępu wyznaczonych organów do danych ETIAS,

- b) rejestrowania i dokumentowania wszystkich operacji przetwarzania danych ETIAS związanych z wnioskami wyznaczonych organów,
 - c) odpowiedniego upoważnienia osób mających uprawnienia do dostępu do danych ETIAS;
- 2) zapewnienie przez Komendanta Głównego Straży Granicznej, jako administratora wyznaczonego na podstawie art. 57 rozporządzenia 2018/1240, właściwego nadzoru nad przetwarzaniem danych ETIAS;
 - 3) opracowanie jednego systemu wnioskowego dla wyznaczonych organów w zakresie:
 - a) wytworzenia, wdrożenia oraz utrzymania i rozwoju systemu (tworzenie oprogramowania i administracja oprogramowaniem, help desk, obsługa problemów, naprawa błędów itp.),
 - b) rozliczalności systemu,
 - c) przygotowywania sprawozdań dla Komisji Europejskiej (możliwość przygotowania dedykowanych raportów),
 - d) zarządzania użytkownikami i dostępu do danych ETIAS (w przypadku formy scentralizowanej jest o wiele łatwiejsze i tańsze),
 - e) przygotowania rozwiązania opartego na eksploatowanej w Straży Granicznej architekturze i technologii (niższe koszty),
 - f) obsługi informatycznej (niższe koszty utrzymania jednego centralnego punktu dostępu),
 - g) bezpieczeństwa przetwarzania i przechowywania danych ETIAS;
 - 4) możliwość skorzystania z posiadanego przez Straż Graniczną doświadczenia w zakresie budowy KSI PNR, w którym działa system wnioskowy (KSI PNR wraz z aplikacją dla organów właściwych („AOW”));
 - 5) wymiany informacji i podjęcie dalszych działań związanych z wydaniem, odmową wydania, cofnięciem lub unieważnieniem zezwolenia na podróż.

Stworzenie pojedynczego centralnego punktu dostępu (CPD) przełoży się również na wysokość kosztów jakie towarzyszą budowie, a następnie utrzymaniu systemu teleinformatycznego wykorzystywanego do realizacji zadań w ramach CPD (krajowe oprogramowanie dla jednostki krajowej ETIAS). Zastosowanie odmiennej koncepcji wiązałoby się z koniecznością całkowitej przebudowy systemu, dostosowania infrastruktury w służbach, a co się z tym wiąże brakiem możliwości zrealizowania założeń oraz procesu testów systemu ETIAS, zaś w konsekwencji przełożyłoby się na znaczne opóźnienie wdrożenia systemu ETIAS oraz znaczne koszty dla budżetu państwa, a ponadto uniemożliwiłoby zastosowanie jednolitego schematu działania i rozwiązywania problemów systemu.

Z chwilą wejścia w życie przepisów ustawy w zakresie CPD, organy będą zobowiązane do niezwłocznego wyznaczenia jednostek operacyjnych oraz zawiadomienia, w formie pisemnej, w postaci papierowej lub elektronicznej, Komendanta Głównego Straży Granicznej o wyznaczonych jednostkach operacyjnych i ich danych teleadresowych, a w szczególności o adresie, numerze telefonu, adresie e-mail, a także w przyszłości o wszelkich zmianach ich dotyczących. Podane informacje będą również wykorzystywane do prowadzenia wykazu jednostek operacyjnych.

4. Organ, o którym mowa w art. 8 ust 1 rozporządzenia 2018/1240 oraz Centralny Organ Techniczny KSI ETIAS

Jednym z podstawowych założeń projektu jest określenie właściwego organu, o którym mowa w art. 8 ust 1 rozporządzenia 2018/1240. W art. 5 wyznaczono Komendanta Głównego Straży Granicznej jako właściwy organ krajowy, wskazując jednocześnie, że realizuje on zadania i korzysta z uprawnień jednostki krajowej ETIAS w zakresie i na zasadach określonych w rozporządzeniu oraz innych przepisach prawa Unii Europejskiej dotyczących tej jednostki, np. w przyszłych aktach prawnych dotyczących rozporządzenia 767/2008 VIS Recast i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1356 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie wprowadzenia kontroli przesiewowej obywateli państw trzecich na granicach zewnętrznych.

Ponadto, określono dodatkowe zadania, które realizuje Komendant Główny Straży Granicznej, obejmujące pełnienie roli CPD, rozpatrywanie wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy, inicjowanie i prowadzenie konsultacji z właściwymi organami krajowymi lub jednostkami krajowymi ETIAS innych państw członkowskich UE, prowadzenie ewidencji uprawnień do dostępu do aplikacji WWW ETIAS oraz zarządzanie dostępem użytkowników indywidualnych, powiadamianie Komisji Europejskiej i Agencji eu-LISA, zgodnie z art. 87 ust. 1-3 rozporządzenia 2018/1240, a także współpraca z Komisją Europejską w celu przyjęcia praktycznego podręcznika.

Projektowany przepis art. 6 wskazuje, iż Komendant Główny Straży Granicznej pełni również rolę Centralnego Organu Technicznego KSI ETIAS (COT KSI ETIAS), który będzie realizował zadania o charakterze technicznym wynikające z udziału Rzeczypospolitej Polskiej w ETIAS, a także określono jego zadania wynikające m.in. z art. 76 rozporządzenia 2018/1240. Jest to niezbędne dla prawidłowej organizacji, zarządzania i utrzymania infrastruktury krajowej ETIAS, zapewnienia niezbędnych środków technicznych organom uprawnionym do przetwarzania danych ETIAS oraz zapewnienia bezpiecznych rozwiązań technicznych jako odpowiedzialnego od strony technicznej za właściwą eksploatację, rozwój i utrzymanie KSI ETIAS. Na COT KSI ETIAS zostały również nałożone obowiązki, w tym wynikające

z art. 46 i art. 48 rozporządzenia 2018/1240 (odbieranie i przetwarzanie powiadomień), art. 60 ust. 3–5 rozporządzenia 2018/1240 (postępowanie w przypadku zaistnienia incydentów bezpieczeństwa) oraz w zakresie opracowywania krajowych planów bezpieczeństwa, planów ciągłości działania i przywrócenia gotowości. COT KSI ETIAS przygotowywać będzie również przekazywane przez Komendanta Głównego Straży Granicznej sprawozdanie dotyczące oceny funkcjonowania KSI ETIAS w poprzednim roku kalendarzowym, które przedstawia się ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych w terminie do dnia 31 marca każdego roku.

W projektowanym art. 7 określono sposób realizacji zadań Komendanta Głównego Policji w celu właściwego funkcjonowania KSI ETIAS.

Komendant Główny Policji jest dysponentem jednolitego interfejsu krajowego (NUI) dostarczanego przez Agencję eu-LISA. Bez dostępności wskazanego interfejsu, nie jest możliwe połączenie z centralnym systemem ETIAS. Z tego faktu wynika odpowiedzialność Komendanta Głównego Policji za całodobową dostępność obsługi technicznej, zasilanie oraz bezpieczeństwo fizyczne elementów jednolitego interfejsu krajowego, łączność z systemem centralnym ETIAS poprzez łącze telekomunikacyjne dostarczane przez Agencję eu-Lisa, a także zapewnienie podłączenia krajowej infrastruktury granicznej do jednolitego interfejsu krajowego, rozumiane jako zapewnienie połączenia pomiędzy jednolitym interfejsem krajowym a urządzeniami sieciowymi Straży Granicznej, umiejscowionymi w serwerowniach Policji w ramach ośrodka podstawowego i zapasowego oraz zapewnienie niezbędnej liczby kluczowych elementów systemu tak, aby w razie awarii jednego z elementów, ośrodek zapasowy natychmiast przejął jego rolę bez wpływu na dostęp do środowiska produkcyjnego KSI ETIAS.

Zapewnienie wszystkich wymienionych wymaganych elementów oraz współpraca z COT KSI ETIAS jest zatem niezbędna w celu właściwej realizacji obowiązków wynikających z udziału w ETIAS.

5. Rozpatrywanie wniosków o wydanie zezwolenia na podróż

Kolejnym istotnym założeniem projektu jest stworzenie niezbędnych ram prawno-organizacyjnych dla „ręcznego rozpatrywania wniosków o wydanie zezwolenia na podróż”, zgodnie z art. 26 rozporządzenia 2018/1240. Należy wyjaśnić, że procedura rozpatrywania wniosków określona w rozporządzeniu 2018/1240 ma charakter zautomatyzowany, gdyż wszystkie czynności łącznie z weryfikacją oraz wydaniem zezwolenia na podróż następują w systemie. Jedynie w przypadku trafienia, tj. stwierdzenia istnienia informacji lub danych, jednostka krajowa ETIAS państwa członkowskiego UE, które wprowadziło te dane, dokonuje dalszego bezpośredniego rozpatrzenia takiego wniosku. W projekcie określono, że Komendant Główny Straży Granicznej rozpatruje wnioski o wydanie zezwolenia na podróż za

pośrednictwem europejskiego oprogramowania dla jednostek krajowych ETIAS lub może dodatkowo za pośrednictwem krajowego oprogramowania dla jednostki krajowej ETIAS. Czynności w ramach krajowego oprogramowania dla jednostki krajowej ETIAS będą obejmować m.in. dokonywanie sprawdzeń w systemach informacyjnych UE, krajowych systemach teleinformatycznych i bazach danych, czy też prowadzenie konsultacji krajowych z innymi organami i służbami. Funkcja automatycznie udostępniająca dane z europejskiego oprogramowania dla jednostek krajowych ETIAS do pobrania pliku zawierającego dane z pliku wniosku, umożliwiającą wyszukanie rekordu, pliku lub wpisu wywołującego trafienie w systemach informacyjnych UE, w których przeprowadzono kwerendę, a w przypadku gdy dodatkowe informacje związane z trafieniem w systemie informacyjnym UE, o którym mowa w art. 20 rozporządzenia 2018/1240, są przechowywane w krajowym systemie lub bazie danych, umożliwia przeszukanie systemu krajowego lub krajowej bazy danych w celu wsparcia oceny ryzyka względem cudzoziemca.

Zgodnie z rozporządzeniem 2018/1240, wszelki kontakt z cudzoziemcem odbywać się będzie za pośrednictwem adresu poczty elektronicznej. Adres e-mail wskazany w formularzu wniosku o wydanie zezwolenia na podróż będzie wykorzystywany zgodnie z art. 15 ust. 3 rozporządzenia 2018/1240. Tym samym, adres poczty elektronicznej wykorzystuje się do doręczeń w sprawach dotyczących zezwolenia na podróż. W związku z tym odpowiedzialność za aktualność, prawidłowość oraz bieżący dostęp do adresu poczty elektronicznej spoczywa na cudzoziemcu. Ewentualna aktualizacja adresu poczty elektronicznej, a tym samym zmiana adresu właściwego do wymiany informacji oraz kontaktu z cudzoziemcem będzie odbywała się z uwzględnieniem przepisów art. 64 rozporządzenia 2018/1240.

Językiem wykorzystywanym podczas rozpatrywania wniosku o wydanie zezwolenia na podróż w zakresie wymiany informacji (m.in. wydanie wszelkich rozstrzygnięć w sprawach o zezwolenie na podróż, wezwanie o dodatkowe dokumenty/informacje, przeprowadzenie rozmowy z cudzoziemcem) oraz kontaktu z cudzoziemcem, który złożył wniosek o wydanie zezwolenia na podróż, będzie język polski albo język angielski. W wykazie języków w rozporządzeniu wymieniono m.in. język angielski jako co najmniej wymagany podczas rozpatrywania wniosków o wydanie zezwolenia na podróż (w tym podczas cofnięcia i unieważnienia zezwolenia na podróż). Podany zakres wykorzystywanych języków będzie obligował cudzoziemca do odbycia rozmowy, przedstawienia dodatkowych informacji lub dokumentów w języku polskim albo w języku angielskim. Wykorzystanie innych języków wymagać będzie wcześniejszego kontaktu cudzoziemca i uzgodnienia z Komendantem Głównym Straży Granicznej.

Zgodnie z projektem, w celu zgromadzenia całościowego materiału dowodowego w sprawie, zapis rozmowy z cudzoziemcem przeprowadzonej z wykorzystaniem środków

komunikacji audiowizualnej na odległość będzie przechowywany w krajowym oprogramowaniu dla jednostki krajowej ETIAS). Zapis rozmowy będzie mógł zostać wykorzystany w toku ewentualnych postępowań o unieważnienie lub cofnięcie zezwolenia na podróż oraz w postępowaniach w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, czy też w ramach postępowania sędowo-administracyjnego. Rozmowa z cudzoziemcem za pośrednictwem konsula będzie odbywała się na zasadach określonych w art. 27 ust. 4 i 8 rozporządzenia 2018/1240 oraz dotychczasowych, obowiązujących już przepisach art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne, w zakresie pomocy prawnej dokonywanej przez konsulaty na rzecz innych organów administracji publicznej. W projekcie doprecyzowano sposób postępowania konsula w takich przypadkach, uwzględniając konieczność dokonania zapisu w pliku wniosku tego samego dnia, w którym odbyła się rozmowa, kwestii jej dotyczących (zapis rozmowy, opinia).

W toku rozpatrywania wniosku, w celu indywidualnej oceny ryzyka dla bezpieczeństwa, nielegalnej imigracji lub wysokiego ryzyka epidemicznego, Komendant Główny Straży Granicznej będzie mógł dokonywać sprawdzeń w systemach informacyjnych Unii Europejskiej, krajowych systemach teleinformatycznych, do których posiada dostęp, a także przeprowadzić konsultacje krajowe.

Sprawdzenie w krajowych systemach teleinformatycznych dotyczyć będzie systemów i baz danych Straży Granicznej, w szczególności dostępnych modułów Centralnego Systemu Informatycznego Straży Granicznej (CSI SG), o którym mowa w art. 2b ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej oraz Krajowego Rejestru Cudzoziemców, o którym mowa w projektowanym art. 2c tej ustawy (art. 39 projektu). Sprawdzenie to dotyczyć będzie także innych krajowych systemów teleinformatycznych i baz danych, np. Krajowego Rejestru Karnego określonego w ustawie z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym, w przypadkach trafień, o których mowa w art. 20 ust. 2 lit. n w związku z art. 25a ust. 2 rozporządzenia 2018/1240, tj. czy wnioskodawca odpowiada osobie, której dane są zapisane w ECRIS-TCN i do których dołączono marker zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia (UE) 2019/816. Takie sprawdzenie – na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 7 wyżej wymienionej ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym – wykaże cudzoziemców, którzy zostali skazani za przestępstwo terrorystyczne, inne poważne przestępstwo lub jakiegokolwiek inne przestępstwo, które mogą mieć wpływ na ostateczną ocenę ryzyka w zakresie wystąpienia zagrożenia dla porządku publicznego, bezpieczeństwa wewnętrznego lub stosunków międzynarodowych któregośkolwiek z państw członkowskich UE. Dostęp Komendanta Głównego Straży Granicznej do innych krajowych systemów teleinformatycznych i baz danych oraz przetwarzanych w nich informacji w zakresie mogących mieć wpływ na indywidualną ocenę ryzyka dla bezpieczeństwa, ryzyka nielegalnej imigracji lub wysokiego ryzyka epidemicznego,

jest niezbędny do prawidłowego wykonywania zadań związanych z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w europejskim systemie informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż ETIAS. Brak pełnych informacji o cudzoziemcu może negatywnie wpłynąć na końcową ocenę ryzyka, a tym samym na prawidłowość rozstrzygnięcia w zakresie wydanej decyzji odnośnie zezwolenia na podróż.

Ponadto, dokonywanie dodatkowych ustaleń ma na celu wyjaśnienie wątpliwości co do przekazanych przez cudzoziemca informacji i złożonych dokumentów, tj. weryfikacji wiarygodności i autentyczności przedstawionych dokumentów poprzez konsultacje z podmiotem, który je wydał lub wystawił, np. potwierdzenia, zaproszenia, wezwania, zaświadczenia, wyroki, decyzje, jak również wskazywanych okoliczności planowanego wjazdu i pobytu w ramach ruchu bezwizowego.

Ocena ryzyka dla bezpieczeństwa powinna być oparta na wszechstronnej analizie całokształtu materiału dowodowego w toku postępowania o wydanie zezwolenia na podróż. Dotychczasowe doświadczenia w tym obszarze, dotyczące stosowania krajowych przepisów w zakresie przesłanek związanych z ochroną bezpieczeństwa czy porządku publicznego, potwierdzają konieczność prowadzenia szerokiej weryfikacji informacji i dokumentów celem prawidłowej oceny cudzoziemca, także z uwzględnieniem wcześniejszych pobytów, składanych wniosków, naruszeń porządku prawnego itp.

Jednocześnie ryzyko nielegalnej imigracji, zgodnie ze wskazaną w rozporządzeniu 2018/1240 definicją, oznacza ryzyko, że obywatel państwa trzeciego nie spełnia warunków wjazdu i pobytu, określonych w art. 6 rozporządzenia (UE) 2016/399. Ocena wskazanego ryzyka odnosić się będzie do możliwych przyszłych działań cudzoziemca, z uwzględnieniem informacji na temat przekraczania przez cudzoziemca dozwolonego okresu pobytu, decyzji negatywnych związanych z pobytem na terytorium państw członkowskich, w tym decyzji o zobowiązaniu do powrotu lub dotyczących odmowy wjazdu.

Wysokie ryzyko epidemiczne oznacza natomiast każdą chorobę mogącą przerodzić się w epidemię według definicji Międzynarodowych Przepisów Zdrowia (2005) lub Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) czy inną chorobę zakaźną lub zaraźliwą chorobę pasożytniczą, jeżeli są one objęte przepisami dotyczącymi ochrony, mającymi zastosowanie do obywateli państw członkowskich. Ryzyko to będzie oceniane przez Komendanta Głównego Straży Granicznej przy współpracy z Państwową Inspekcją Sanitarną (organem centralnym wykonującym te zadania jest Główny Inspektor Sanitarny), która jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych, zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wykonywanie wskazanych zadań

polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska. Wobec powyższego Komendant Główny Straży Granicznej podczas rozpatrywania wniosków o wydanie zezwolenia na podróż, dokonując indywidualnej oceny przesłanek stwarzających wysokie ryzyko epidemiczne, może dokonywać sprawdzeń za pośrednictwem systemu teleinformatycznego Straży Granicznej przez interfejs programowania aplikacji (API) do systemu teleinformatycznego lub systemów teleinformatycznych, w którym organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzą Rejestr chorób zakaźnych, o którym mowa w art. 30 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. W przypadku stwierdzenia – w drodze sprawdzenia - istnienia w rejestrze przesłanek faktycznych mogących potencjalnie stanowić odmowę wydania zezwolenia na podróż Komendant Główny Straży Granicznej, w razie konieczności, może zwrócić się dodatkowo o opinię do Głównego Inspektora Sanitarnego. Tym samym, opinia ta zostanie uwzględniona w całościowej ocenie cudzoziemca w zakresie możliwości wydania bądź odmowy wydania zezwolenia na podróż.

Wskazane czynności kompleksowej weryfikacji będą dotyczyły cudzoziemca, który złożył wniosek o wydanie zezwolenia na podróż oraz cudzoziemca, wobec którego Komendant Główny Straży Granicznej z urzędu będzie mógł prowadzić czynności także w celu wydania zezwolenia na podróż o ograniczonej ważności terytorialnej, o których mowa w art. 44 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240. Powyższe będzie miało również zastosowanie do osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekuna prawnego albo firmy lub organizacji w przypadku trafień w wyniku weryfikacji albo porównania, o których mowa w art. 20 ust. 2 lit. m i ust. 4 rozporządzenia 2018/1240.

Zgodnie z projektowanym przepisem art. 10 konsultacje krajowe będą prowadzone poprzez pojedyncze wyznaczone centralne punkty kontaktowe dla sądów, prokuratorów, Komendanta Głównego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej, Komendanta Służby Ochrony Państwa, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, ministra właściwego do spraw zagranicznych, ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz Głównego Inspektora Sanitarnego, przy czym dla sądów i prokuratorów, będzie mógł być prowadzony jeden wspólny punkt kontaktowy. Właściwość merytoryczna wymienionych organów, w tym ich specjalistyczne kompetencje, zagwarantują dokonanie szczegółowej i wnikliwej oceny ryzyka dla bezpieczeństwa, nielegalnej imigracji lub wysokiego ryzyka epidemicznego.

W odniesieniu do skali konsultacji krajowych, o których mowa w projektowanym

art. 10, należy przyjąć szacowaną liczbę konsultacji krajowych w uśrednionej liczbie 1825 na rok.

Wskazać należy, że konsultacje krajowe zostaną przeprowadzone tylko w przypadku zaistnienia potrzeby uzyskania opinii o cudzoziemcu od innych organów przez Komendanta Głównego Straży Granicznej. Organy będą mogły wyrazić opinię o cudzoziemcu, która zostanie uwzględniona w końcowej ocenie cudzoziemca, w zakresie możliwości wydania bądź odmowy wydania zezwolenia na podróż, jego cofnięcia albo unieważnienia, czy też wydania opinii w trakcie konsultacji z jednostką krajową ETIAS innego państwa członkowskiego UE. Uzyskanie opinii o cudzoziemcu przez Komendanta Głównego Straży Granicznej, może być zatem niezbędne do właściwej interpretacji sytuacji faktycznej oraz prawnej cudzoziemca. Jednocześnie wydanie pozytywnej (w tym w wyniku tzw. „cichej zgody”) albo negatywnej opinii o cudzoziemcu nie będzie przesądzać o końcowym rozstrzygnięciu, które będzie podejmował Komendant Główny Straży Granicznej.

Ze względu na czas na rozpatrzenie wniosku o wydanie zezwolenia na podróż (96 godzin na przeprowadzenie czynności przez Jednostkę Centralną ETIAS oraz jednostkę krajową ETIAS (KGSG)) istnieje konieczność wprowadzenia punktów kontaktowych dla wyżej wymienionych organów w celu właściwej realizacji zadań przez Komendanta Głównego Straży Granicznej na gruncie stosowania ETIAS.

W razie potrzeby, konsultacje krajowe będą mogły być przeprowadzone również z innymi organami (art. 10 ust. 1 pkt 16). Organy przekazują opinię (pozytywną albo negatywną) oraz informacje lub dokumenty w terminie nie dłuższym niż 48 godzin, a brak udzielenia odpowiedzi w wyznaczonym terminie, uznawany będzie za pozytywną opinię w sprawie wnioskodawcy (cudzoziemca).

Ze względu na czas trwania poszczególnych czynności wynikający z rozporządzenia 2018/1240, konsultacje krajowe będą prowadzone w sposób elektroniczny za pośrednictwem własnego systemu teleinformatycznego (użytkownik końcowy) albo aplikacji WWW ETIAS (użytkownik indywidualny). W wyjątkowych i szczególnych przypadkach, po wcześniejszym uzgodnieniu organu administracji publicznej z jednostką krajową ETIAS, wskazane konsultacje mogą być prowadzone za pośrednictwem alternatywnego kanału wymiany informacji, np. poczty e-mail. Jednocześnie ze względu na charakter czynności (m.in. elektroniczne prowadzenie spraw o wydanie zezwolenia na podróż) oraz konieczność zapisywania informacji i dowodów w pliku wniosku w ramach europejskiego oprogramowania dla jednostek krajowych ETIAS (opracowane narzędzie przez Agencję eu-Lisa) oraz krajowego oprogramowania dla jednostki krajowej ETIAS, należy przyjąć, że czynności konsultacji krajowych powinny zostać w pełni zdigitalizowane i prowadzone wyłącznie w sposób elektroniczny. Z chwilą wejścia przepisów w życie w zakresie konsultacji krajowych, organy,

o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1-15 projektu, wyznaczą punkt kontaktowy właściwy w sprawach konsultacji krajowych, oraz zawiadomią pisemnie, w postaci papierowej lub elektronicznej, Komendanta Głównego Straży Granicznej o wyznaczonym punkcie kontaktowym oraz o jego danych teleadresowych. Analogiczne zawiadomienie będzie dotyczyć punktu kontaktowego do spraw listy ostrzegawczej ETIAS (istnieje możliwość prowadzenia przez organy i służby jednego wspólnego punktu kontaktowego w tych celach).

W przypadku wystąpienia nowych okoliczności w sprawie lub pojawienia się dalszych wątpliwości dotyczących sytuacji cudzoziemca, Komendant Główny Straży Granicznej będzie uprawniony do ponownego zwrócenia się o wydanie opinii o cudzoziemcu.

Zgodnie z art. 11 projektu ustawy, w przypadku gdy jednostka krajowa ETIAS innego państwa członkowskiego zwróci się, zgodnie z art. 28 lub art. 44 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240, o opinię w sprawie wniosku o wydanie zezwolenia na podróż, Komendant Główny Straży Granicznej przed przedstawieniem opinii może dokonać sprawdzeń, przeprowadzić konsultacje krajowe lub dokonać ustaleń dotyczących przedstawionych informacji lub dokumentów. Na negatywną opinię Komendanta Głównego Straży Granicznej w sprawie wniosku o wydanie zezwolenia na podróż (w tym wniosku o wydanie zezwolenia na podróż o ograniczonej ważności terytorialnej), o której mowa w art. 28 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2018/1240, cudzoziemcowi przysługuje skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia wysłania na adres poczty elektronicznej przez jednostkę krajową ETIAS innego państwa członkowskiego decyzji o odmowie wydania zezwolenia na podróż zgodnie z art. 28 ust. 7 rozporządzenia 2018/1240. Możliwość zaskarżenia negatywnej opinii wynika ze wzorów decyzji o odmowie wydania zezwolenia na podróż, w tym zezwolenia na podróż o ograniczonej ważności terytorialnej, zgodnie z art. 38 ust. 3 rozporządzenia 2018/1240.

Analogiczne czynności Komendant Główny Straży Granicznej będzie mógł również przeprowadzić przed unieważnieniem albo cofnięciem zezwolenia na podróż (sprawdzenia w systemach teleinformatycznych i bazach danych oraz konsultacje krajowe z innymi organami).

Konieczność unieważnienia albo cofnięcia zezwolenia na podróż będzie analizowana przez Komendanta Głównego Straży Granicznej także w przypadku uzyskania informacji od innych organów administracji publicznej, które w wyniku własnej działalności będą posiadały dowody świadczące o tym, że warunki wydania zezwolenia na podróż nie były spełnione w momencie jego wydania lub, że cudzoziemiec przestał spełniać te warunki. Wskazać należy, że katalog organów administracji publicznej jest katalogiem otwartym. Takie rozwiązanie służy umożliwieniu pełnej realizacji obowiązków wynikających z udziału RP w ETIAS, w tym ma na celu podejmowanie wszelkich niezbędnych kroków w zakresie przyczyniania się do wysokiego poziomu bezpieczeństwa przez umożliwienie dokładnej oceny prawnej i faktycznej

cudzoziemców pod kątem ryzyka dla bezpieczeństwa, zapobiegania nielegalnej imigracji oraz ochrony zdrowia publicznego. Każdy z organów w zakresie swojej właściwości rzeczowej przekazywał będzie informacje dotyczące cofnięcia albo unieważnienia zezwolenia na podróż. Informacje od organów przekazywane będą w sposób elektroniczny za pośrednictwem własnego systemu teleinformatycznego (użytkownik końcowy) albo aplikacji WWW ETIAS (użytkownik indywidualny). Do celów przekazywania informacji za pośrednictwem aplikacji WWW ETIAS, uprawnienie przekazania tych informacji przysługiwać będzie organom właściwym wymienionym enumeratywnie w sprawach konsultacji krajowych o których mowa w art. 10 ustawy.

6. Ponowne rozpatrzenie sprawy

Ważny cel, realizowany poprzez opracowanie projektu przedmiotowej ustawy, stanowi konieczność określenia sposobu i trybu prowadzenia postępowania odwoławczego. W myśl art. 37 ust. 3 rozporządzenia 2018/1240 postępowanie takie prowadzi się zgodnie z prawem krajowym.

W projektowanej ustawie określono, że przysługującym cudzoziemcowi środkiem odwoławczym będzie wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w przypadku decyzji o odmowie wydania zezwolenia na podróż, odmowie wydania zezwolenia na podróż o ograniczonej ważności terytorialnej, unieważnieniu oraz cofnięciu zezwolenia na podróż, w tym zezwolenia na podróż o ograniczonej ważności terytorialnej (z wyjątkiem cofnięcia zezwolenia na podróż na wniosek cudzoziemca posiadającego ważne zezwolenie na podróż), który rozpatruje Komendant Główny Straży Granicznej (art. 15). W celu zagwarantowania szybkiej oraz przejrzystej i zrozumiałej procedury dla wnioskodawcy (cudzoziemca), przewidziano możliwość złożenia elektronicznego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 7 dni od dnia wysłania powiadomienia o wydanej decyzji na adres poczty elektronicznej cudzoziemca.

Ze względu na rozpatrywanie wniosku o wydanie zezwolenia na podróż w sposób elektroniczny, również wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy będzie składany za pośrednictwem narzędzia teleinformatycznego Straży Granicznej (planowana jest dedykowana strona internetowa/narzędzie teleinformatyczne SG wskazane w powiadomieniu o decyzji, zgodnie z art. 38 ust. 2 i art. 42 rozporządzenia 2018/1240). Narzędzie teleinformatyczne Straży Granicznej jako narzędzie w ramach krajowego oprogramowania dla jednostki krajowej ETIAS będzie ułatwieniem dla cudzoziemców w zakresie możliwości dochodzenia swoich praw związanych ze sprawami o wydanie zezwolenia na podróż oraz kontynuacją czynności odwoławczych rozpoczętych w oparciu o tożsame rozwiązania techniczne.

Komendant Główny Straży Granicznej będzie prowadził postępowanie w sprawie

wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy tylko i wyłącznie w sposób elektroniczny za pośrednictwem krajowego oprogramowania dla jednostki krajowej ETIAS.

Z uwagi na charakter prowadzonych czynności i narzędzia do tego wykorzystywane, do postępowania o ponowne rozpatrzenie sprawy nie będą miały zastosowania przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego z wyjątkiem rozstrzygnięć w zakresie składania podpisów (art. 14 § 1a zdanie drugie Kpa), pełnomocnika (art. 32, art. 33 § 1-3 Kpa) oraz udziału prokuratora w postępowaniu (dział IV). Wnioskodawca będzie miał możliwość (w tym z dowolnego miejsca na świecie – wykluczenie barier formalnych) złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy za pomocą swojego uwierzytelnionego adresu poczty elektronicznej, a sama procedura będzie dla niego jasna i klarowna, nie powodując przy tym wątpliwości związanych ze stosowaniem procedur administracyjnych (różnorodność procedur odwoławczych stosowanych w państwach członkowskich zgodnie z ich prawem krajowym).

Zakres informacji niezbędnych do zainicjowania postępowania w przedmiocie ponownego rozpatrzenia sprawy nie będzie wpływał negatywnie na prawa cudzoziemców odnośnie możliwości skorzystania ze skutecznego prawa do środka odwoławczego. Możliwość złożenia wniosku (jednokrotnego) wygaśnie automatycznie z chwilą upływu terminu na jego złożenie, tj. po 7 dniach od dnia wysłania powiadomienia o wydaniu decyzji na adres poczty elektronicznej cudzoziemca, lub z chwilą, gdy wniosek taki zostanie już (we wskazanym terminie) prawidłowo złożony. Termin ten będzie liczony na zasadach ogólnych, zgodnie z którymi, jeżeli początkiem terminu określonego w dniach jest pewne zdarzenie, przy obliczaniu tego terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zdarzenie nastąpiło (dzień wysłania powiadomienia o decyzji). Upływ ostatniego z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Jednakże ze względu na całodobową dostępność narzędzia teleinformatycznego Straży Granicznej, nie będzie miał znaczenia fakt upływu terminu na złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, jeżeli przypadnie on w dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub w sobotę.

Ponadto w przypadku niedostępności narzędzia teleinformatycznego Straży Granicznej, informacja o tym lub o usunięciu tej niedostępności, będzie publikowana w narzędziu teleinformatycznym Straży Granicznej, a termin złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy ulegnie zawieszeniu do czasu przywrócenia dostępności narzędzia teleinformatycznego Straży Granicznej, tj. termin ten zacznie biec ponownie z chwilą usunięcia wskazanej niedostępności i ulegnie wydłużeniu o okres niedostępności tego narzędzia.

Celem właściwej identyfikacji wnioskodawcy (cudzoziemca), formularz wniosku będzie wskazywał konieczność podania, m.in. numeru wniosku o wydanie zezwolenia na podróż, o którym mowa w art. 19 ust. 2 rozporządzenia 2018/1240, numeru dokumentu

podróży, daty urodzenia i adresu poczty elektronicznej, a także innych danych cudzoziemca. Wstępny etap złożenia wniosku będzie obejmował uwierzytelnienie za pomocą narzędzia uwierzytelniającego, przesłanego na adres poczty elektronicznej – analogicznie do procesów przetwarzania wniosków o wydanie zezwolenia na podróż lub samodzielnego cofnięcia zezwolenia na podróż. Pozytywne uwierzytelnienie, a następnie zawarcie uzasadnienia oraz załączenie dodatkowych dokumentów i informacji, niezbędnych do ponownej weryfikacji sprawy (sytuacji prawnej i faktycznej cudzoziemca), doprowadzi do poprawnego złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy będzie zawierał dane i informacje, wypełnione w języku polskim, a także dokumenty wraz z ich tłumaczeniem na język polski oraz dołączone obligatoryjnie odwzorowanie cyfrowe (postać elektroniczna) dokumentu podróży, o którym mowa w art. 17 ust. 2 lit. d rozporządzenia 2018/1240 (dokument podróży wykorzystany przez cudzoziemca w ramach wniosku o wydanie zezwolenia na podróż) i podpisane oświadczenie osoby składającej wniosek, że podane informacje i przedstawione dokumenty są kompletne, autentyczne i prawidłowe, pod rygorem odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny. Klauzula złożona przez cudzoziemca, zastąpi pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Za przyjęcie i rozpatrzenie przez Komendanta Głównego Straży Granicznej wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będzie pobierana opłata, mająca stanowić dochód budżetu państwa, z wyłączeniem cudzoziemców, którzy w dniu składania wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie ukończyli osiemnastu lub ukończyli siedemdziesiąt lat, a także cudzoziemców zwolnionych z obowiązku wizowego, którzy spełniają określone warunki (są członkami rodziny obywatela Unii, do których ma zastosowanie dyrektywa 2004/38/WE, lub obywatela państwa trzeciego korzystającego z prawa do swobodnego przemieszczania się równoważnego prawu przysługującemu obywatelom Unii na mocy umowy między Unią i jej państwami członkowskimi z jednej strony a państwem trzecim z drugiej strony oraz nie posiadają karty pobytowej przewidzianej w dyrektywie 2004/38/WE ani dokumentu pobytowego przewidzianego w rozporządzeniu (WE) nr 1030/2002) – analogicznie do rozwiązań przyjętych w rozporządzeniu 2018/1240.

Opłata ta będzie pobierana w chwili składania wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, wyłącznie za pośrednictwem narzędzie teleinformatycznego Straży Granicznej, stanowiąc jeden z obligatoryjnych elementów procesu prawidłowego złożenia wniosku. Ponieważ wnioski wraz z opłatami będą wnoszone za pomocą narzędzia teleinformatycznego Straży Granicznej, wyeliminowane zostaną problemy i wątpliwości związane z mogącymi wystąpić przypadkami omyłkowego wniesienia opłaty. Jednocześnie brak uiszczenia opłaty nie będzie traktowany jako brak formalny, który może być uzupełniony, ze względu na obligatoryjność

jej uiszczenia w toku procesu składania wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Brak uiszczenia takiej opłaty skutkować będzie niezłożeniem wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W projekcie ustawy przewidziano jednoznacznie, że opłata jest związana z czynnością przyjęcia i rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Opłata ta wnoszona jest za przyjęcie wniosku (za pośrednictwem narzędzia teleinformatycznego Straży Granicznej) i jego rozpatrzenie (rozpoznanie wniosku niezależnie od sposobu jego załatwienia, tj. decyzją kończąca postępowanie w zakresie zezwolenia na podróż albo powiadomieniem o pozostawieniu bez rozpoznania takiego wniosku). Wymagalność opłaty za przyjęcie i rozpatrzenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy jest zatem analogiczna do opłaty wnoszonej od każdego wniosku o wydanie zezwolenia na podróż, o której mowa w art. 18 rozporządzenia 2018/1240 bez względu na sposób jego rozstrzygnięcia. W związku z tym brak uiszczenia opłaty w chwili składania wniosku za pośrednictwem narzędzia teleinformatycznego Straży Granicznej uniemożliwi jego skuteczne złożenie. Proces złożenia wniosku będzie mógł być ponawiany do momentu skutecznego uiszczenia opłaty przez cudzoziemca, analogicznie do rozwiązań przyjętych w ramach procedury ubiegania się o wydanie zezwolenia na podróż.

W zakresie wysokości przedmiotowej opłaty została przewidziana delegacja ustawowa dla ministra właściwego do spraw wewnętrznych do jej określenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, a także ustawowo został określony zakres jej wysokości minimalnej oraz maksymalnej (nie niższa niż 100 złotych i nie wyższa niż 6,54% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej).

Wprowadzenie opłaty od wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przyczyni się do zwiększenia efektywności postępowania administracyjnego (wpływ na dostęp innych cudzoziemców do procedur administracyjnych), ograniczenia nadużyć polegających na instrumentalnym składaniu wniosków (ograniczenie nadmiernej liczby wniosków, poprawa jakości składanych środków zaskarżenia) oraz racjonalizacji kosztów ponoszonych przez administrację publiczną. System opłat przewidziany w projektowanej ustawie jednakowo obowiązywać będzie wszystkich cudzoziemców, ze wskazanymi wyjątkami, zbieżnymi do przyjętych w rozporządzeniu 2018/1240. Zapewni to przejrzystość i równość stron w dostępie do środków zaskarżenia.

Opłata ta jest formą ekwiwalentu za czynności podejmowane w sprawie indywidualnej cudzoziemca i ma na celu pokrycie kosztów administracyjnych za czynności urzędowe (opłata realizuje zasadę, że osoba która korzysta z określonych czynności administracyjnych powinna również partycypować w ich kosztach). Do tych kosztów zalicza się m.in.: konieczność zapewnienia tłumacza w przypadku gdy postępowanie nie będzie prowadzone w języku

polskim, tj. może być wykorzystywany język angielski, a wykorzystanie innych języków jest możliwe po wcześniejszym uzgodnieniu (w celu możliwości zapewnienia udziału tłumacza w tych czynnościach – tłumaczenie ustne oraz pisemne), praca urzędników obsługujących organ, zabezpieczenie techniczne, w tym sprzęt teleinformatyczny oraz narzędzia teleinformatyczne uprawniające do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, inne koszty bezpośrednio związane z rozstrzygnięciem sprawy, np. inne czynności podejmowane wobec przedstawionych dokumentów i informacji przez cudzoziemca.

Jednocześnie opłata ta ma na celu znalezienie równowagi między powszechnym dostępem do środków zaskarżenia a potrzebą efektywnego zarządzania zasobami publicznymi i unikania nadmiernego obciążania systemu administracyjnego, przez co skraca się czas oczekiwania na wydanie rozstrzygnięcia. W założeniu projektodawcy wprowadzenie opłaty zachęci wnioskodawców (cudzoziemców) do staranniejszego zapoznania się z uzasadnieniem decyzji i podjęcia czynności w postaci, np. złożenia nowego wniosku o wydanie zezwolenia na podróż wraz z nowym dokumentem podróży, który nie został zgłoszony jako zagubiony.

Opłata za przeprowadzone czynności związane z przyjęciem i rozpatrzeniem wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy ma charakter fiskalny i regulacyjny (zapewnienie dochodów dla budżetu państwa oraz uporządkowanie działań administracyjnych). Jednocześnie wnoszenie opłat od czynności jest powszechną praktyką mającą źródło w polskim systemie prawnym, np. złożenie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt lub zezwolenia na pracę, wydanie dokumentów pobytowych, wniesienie skargi do WSA/NSA lub zażaleń w sprawach sędow-administracyjnych oraz w sprawach cywilnych w zakresie apelacji, zażaleń, skarg. Państwa członkowskie UE oraz państwa stosujące dorobek Schengen stosują zróżnicowane procedury odwoławcze względem decyzji administracyjnych. W niektórych państwach obowiązuje model dwuinstancyjności postępowania administracyjnego, gdzie decyzje administracyjne mogą być zaskarżone do organu odwoławczego, a następnie do sądu administracyjnego. W innych krajach skarga do sądu administracyjnego może być składana bezpośrednio, bez konieczności wcześniejszego odwołania się do organu odwoławczego. Krajowe procedury przewidują również obowiązek wniesienia opłat od składanych środków zaskarżenia (np. Dania, Portugalia, Austria).

W kolejnych przepisach określono kwestie poświadczania zgodności z oryginałem dokumentów dołączanych do wniosku, a w celu usprawnienia procedury przewidziano, że te czynności, wzorem innych ustaw, będzie mógł dokonać również adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy, a także doradca podatkowy.

Podkreślić należy, że w celu dostępu do weryfikacji poprawności wymaganych danych składanych w ramach wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, cudzoziemiec będzie miał zapewniony dostęp za pośrednictwem ogólnodostępnej strony internetowej i aplikacji na

urządzenia mobilne. Udostępnienie informacji w trakcie postępowania odwoławczego, zawartych w pliku wniosku będzie odbywało się zgodnie z art. 37 ust. 3 rozporządzenia 2018/1240.

Wskazać należy, że złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy jest niezależną czynnością i w trakcie jego prowadzenia cudzoziemiec jest uprawniony do złożenia nowego odrębnego wniosku o wydanie zezwolenia na podróż oraz uzyskania pozytywnego rozstrzygnięcia, w tym uzyskania zezwolenia na podróż lub zezwolenia na podróż o ograniczonej ważności terytorialnej (LTV). Jednakże uzyskanie zezwolenia na podróż, na skutek ponownego wniosku, będzie wpływać na dalszą możliwość prowadzenia postępowania w zakresie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy - pozostawienie wniosku bez rozpoznania. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy będą mogli składać cudzoziemcy (wnioskodawca) lub osoby upoważnione przez nich do złożenia wniosku w ich imieniu (pełnomocnicy posiadający stosowne pełnomocnictwo, którzy uiszcili opłatę skarbową za złożenie pełnomocnictwa). Złożenie wniosku przez osobę upoważnioną przez wnioskodawcę, podlega opłacie skarbowej, o której mowa w art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej. W przypadku małoletnich, wniosek składa osoba sprawująca władzę rodzicielską lub opiekun prawny.

Cudzoziemiec (w tym jego przedstawiciele lub pełnomocnicy) będzie uprawniony do cofnięcia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przed wydaniem decyzji w tej sprawie przez Komendanta Głównego Straży Granicznej. W takim przypadku będą miały zastosowanie przepisy dotyczące pozostawienia wniosku bez rozpoznania.

W projekcie przewidziano możliwość uzupełnienia wniosku, który nie spełnia wymogów formalnych (np. złożenie wniosku bez wymaganego pełnomocnictwa lub przedstawienie informacji lub dokumentów w innym języku niż język polski), co będzie realizowane na wezwanie Komendanta Głównego Straży Granicznej, w terminie 7 dni od dnia wysłania wezwania na adres poczty elektronicznej, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania.

Kompletny wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy rozpatruje się w terminie nie dłuższym niż 90 dni od dnia jego złożenia (w przypadku gdy cudzoziemiec uzupełni braki formalne wniosku lub informacje i dokumenty – termin ten liczony będzie od dnia ich uzupełnienia). Zważywszy na stopień złożoności ponownego rozpatrzenia sprawy oraz przewidzianą w projekcie konstrukcję tego procesu, obejmującego konieczność przeprowadzenia postępowania na nowo, z możliwością wezwania do dostarczenia dodatkowych dokumentów lub informacji, a także przeprowadzenia rozmowy z cudzoziemcem, dla wskazanego postępowania należy określić inny niż przewidziane w Kodeksie postępowania administracyjnego termin załatwienia sprawy. Z uwagi na złożoność

tego postępowania podyktowaną różnymi, nieraz niejednoznacznymi stanami faktycznymi oraz wysokim stopniem skomplikowania tych postępowań, zasadne jest ustanowienie przepisów dotyczących terminu załatwienia sprawy w tym przedmiocie, tj. w terminie nie dłuższym niż 90 dni.

W uzasadnionych przypadkach termin ten będzie mógł zostać wydłużony – wskazanie nowego terminu załatwienia sprawy. Komendant Główny Straży Granicznej wskaże w takich okolicznościach powody niezałatwienia sprawy w terminie oraz doręczy takie powiadomienie na adres poczty elektronicznej. Do czynności podejmowanych w toku prowadzonego postępowania o ponowne rozpatrzenie sprawy, a także terminów ich realizacji, będą miały zastosowanie odpowiednio przepisy rozporządzenia 2018/1240.

Wskazać należy, że złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie będzie skutkowało wstrzymaniem lub zawieszeniem wykonania zaskarżonych decyzji w związku z tym, że proces doręczenia powiadomień o wydanych decyzjach, zgodnie z art. 38 ust. 2 i art. 42 rozporządzenia 2018/1240, a następnie ich skutek (usunięcie zezwolenia na podróż z systemu centralnego ETIAS w związku z decyzją o unieważnieniu lub cofnięciu) wpływa automatycznie na brak uprawnień (odebranie tych uprawnień) związanych z posiadaniem ważnego zezwolenia na podróż. Powyższe wynika bezpośrednio z konstrukcji systemu informacyjnego ETIAS, jak i rozporządzenia 2018/1240, które obowiązuje jednakowo we wszystkich państwach członkowskich UE. W tym też względzie, informacje dotyczące ponownego rozpatrzenia sprawy będą zapisywane przez Komendanta Głównego Straży Granicznej w pliku wniosku (wywoływanie skutków prawnych, które wynikają z rozstrzygnięcia organu z chwilą jego wydania).

Powyższe nie będzie miało zastosowania w przypadku decyzji wydawanych cudzoziemcom będącym członkami rodzin obywateli Unii Europejskiej lub cudzoziemców korzystających z prawa do swobodnego przemieszczania się równoważnego prawu przysługującemu obywatelom Unii Europejskiej na mocy umowy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi z jednej strony a państwem trzecim z drugiej, zgodnie z art. 24 ust. 6 lit. b rozporządzenia 2018/1240, z wyjątkiem sytuacji, w której wjazd lub pobyt wskazanych cudzoziemców może stanowić zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa wewnętrznego lub stosunków międzynarodowych któregośkolwiek z państw członkowskich. Wniesienie odwołania, o którym mowa w art. 37 ust. 3 rozporządzenia 2018/1240, odbywa się zgodnie z dyrektywą 2004/38/WE.

Ze względu na możliwość zmiany w dowolnym czasie przez cudzoziemca danych zawartych w pliku wniosku, zgodnie z art. 64 rozporządzenia 2018/1240 (np. przez stronę internetową lub aplikację na urządzenia mobilne), cudzoziemcy i ich przedstawiciele będą zobowiązani zawiadomić Komendanta Głównego Straży Granicznej o każdej zmianie danych,

o których mowa w art. 17 ust. 2 rozporządzenia 2018/1240, zawartych w pliku wniosku, w tym o adresie poczty elektronicznej. Ma to na celu właściwą realizację czynności dotyczących ponownego rozpatrzenia sprawy oraz orzekanie w tych sprawach w oparciu o aktualne dane i okoliczności. W razie niedopełnienia tego obowiązku, związanego w szczególności ze wskazaniem aktualnego adresu poczty elektronicznej, doręczenie na dotychczasowy adres poczty elektronicznej będzie miało skutek prawny.

W projekcie ustawy określono przypadki, kiedy wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zostanie pozostawiony bez rozpoznania. Przede wszystkim dotyczy to sytuacji, gdy w terminie na złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy lub w terminie załatwienia tej sprawy, w wyniku odrębnego wniosku zostanie wydane zezwolenie na podróż, o którym mowa w art. 36 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240. Wskazać należy, że wydanie nowego zezwolenia na podróż prowadzi do bezprzedmiotowości prowadzonego postępowania w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Jednocześnie cudzoziemiec nie jest uprawniony do posiadania wielu ważnych zezwoleń na podróż (bez uszczerbku dla zezwoleń na podróż o ograniczonej ważności terytorialnej) - posiadacz zezwolenia na podróż (cudzoziemiec) może złożyć wniosek o nowe zezwolenie na podróż najwcześniej 120 dni przed utratą ważności posiadanego zezwolenia na podróż. System centralny ETIAS uniemożliwia dublowanie wniosków o wydanie zezwolenia na podróż czy też uzyskiwanie wielu takich zezwoleń.

Ponadto dotyczyć to będzie przypadków, gdy usunięto plik wniosku, w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 54 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2018/1240 (po okresie 5 lat lub usunięciu danych wywołujących trafienie) albo zgodnie z procedurą określoną w art. 55 ust. 5 i 6 rozporządzenia 2018/1240, m.in. uzyskanie obywatelstwa państwa członkowskiego, statusu uchodźcy, bezpieczeństwa albo jeżeli cudzoziemiec nie uzupełni w terminie wymogów formalnych wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, a także gdy postępowanie stanie się bezprzedmiotowe z powodu innych okoliczności faktycznych lub prawnych (np. upływ ważności dokumentu podróży związanego z zezwoleniem na podróż, śmierć strony, upływ ważności zezwolenia na podróż w przypadku postępowań dotyczących cofnięcia lub unieważnienia tego zezwolenia albo cofnięcia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy). Powiadomienie w takim przypadku będzie również doręczane na adres poczty elektronicznej.

Celem zagwarantowania jasności postępowania prowadzonego z wykorzystaniem narzędzia teleinformatycznego, po upływie terminu na złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, cudzoziemiec otrzyma automatyczną informację o braku możliwości złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Tym samym ewentualna próba złożenia takiego wniosku po upływie terminu nie będzie możliwa. Jednocześnie prawidłowość złożenia takiego wniosku, skutkować będzie przesłaniem powiadomienia na adres poczty elektronicznej

o złożeniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczącej zezwolenia na podróż.

Celem zabezpieczenia właściwego interesu strony w toku prowadzonego postępowania odwoławczego (ponowne rozpatrzenie sprawy), w kolejnym przepisie wskazano, że cudzoziemiec wraz ze składanym wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy może jednocześnie zawnioskować o udostępnienie informacji zawartych w pliku wniosku (art. 19). Jednakże nie będzie to dotyczyć sytuacji, gdy wskazane informacje cudzoziemiec będzie mógł uzyskać samodzielnie za pośrednictwem ogólnodostępnej strony internetowej lub aplikacji na urządzenia mobilne, o których mowa w art. 16 rozporządzenia 2018/1240 zgodnie z prawami dostępu do danych, o których mowa w art. 64 rozporządzenia 2018/1240. Spowoduje to nieuwzględnienie wniosku w związku z możliwością bezpośredniego uzyskania tych informacji przez cudzoziemca.

Informacje z pliku wniosku doręcza się w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku, zgodnie z przepisami art. 56 rozporządzenia 2018/1240. Termin ten będzie liczony od dnia złożenia kompletnego wniosku (w przypadku gdy cudzoziemiec uzupełnił wymogi formalne wniosku – termin ten liczony będzie od dnia ich uzupełnienia). Jednocześnie w uzasadnionych przypadkach Komendant Główny Straży Granicznej będzie miał możliwość nieuwzględnienia wniosku, np. w związku z okolicznościami wynikającymi z ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości lub ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych. Komendant Główny Straży Granicznej będzie przekazywał powiadomienie o przyczynach nieuwzględnienia wniosku o udostępnienie informacji zawartych w pliku wniosku na adres poczty elektronicznej. Odstąpienie od wskazania powodów nieuwzględnienia wniosku będzie możliwe z uwagi na względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub stosunków międzynarodowych któregośkolwiek z państw członkowskich.

Celem zapewnienia pełnej regulacji w zakresie krajowego postępowania odwoławczego, w projektowanych przepisach określono rodzaje rozstrzygnięć (decyzji) wydawanych przez Komendanta Głównego Straży Granicznej w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy (utrzymanie w mocy zaskarżonej decyzji lub jej uchylenie, a odnośnie decyzji o odmowie wydania zezwolenia na podróż – w przypadku jej uchylenia – także wydanie zezwolenia na podróż lub zezwolenia na podróż o ograniczonej ważności terytorialnej), a ponadto sposób doręczenia wskazanych decyzji (na adres poczty elektronicznej). Utrzymanie w mocy zaskarżonej decyzji oznaczać będzie zatem, że w ocenie organu nadal istnieją przesłanki negatywnie do wydania cudzoziemcowi zezwolenia na podróż zgodnie z art. 37 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2018/1240 oraz przesłanki do cofnięcia albo unieważnienia zezwolenia na podróż zgodnie z art. 40 i art. 41 rozporządzenia 2018/1240.

W przepisach projektowanej ustawy wskazano decyzje wydawane w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy (o utrzymaniu w mocy decyzji o odmowie wydania zezwolenia na podróż, odmowie wydania zezwolenia na podróż o ograniczonej ważności terytorialnej, o unieważnieniu lub cofnięciu zezwolenia na podróż, w tym zezwolenia na podróż o ograniczonej ważności terytorialnej), od których cudzoziemcovi będzie przysługiwało uprawnienie do wniesienia skargi do sądu administracyjnego, w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji na adres poczty elektronicznej. Jednocześnie, nie będzie miał zastosowania art. 52 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Brak przeprowadzenia całej procedury odwoławczej (ponownego rozpatrzenia sprawy), stanowić będzie zatem niespełnienie wymogu koniecznego do rozpoczęcia procedury sądowo-administracyjnej. Wobec powyższego decyzja wydana w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy umożliwi cudzoziemcovi dalsze dochodzenie swoich praw przed sądem administracyjnym. Decyzje będą zawierać pouczenie o dopuszczalności i trybie wniesienia skargi do sądu administracyjnego oraz wysokości opłaty od wpisu od skargi, jeżeli mają one charakter stały, albo podstawie do wyliczenia opłaty od wpisu o charakterze stosunkowym, a także możliwości ubiegania się przez stronę o zwolnienie od kosztów albo przyznanie prawa pomocy.

W kolejnych przepisach określono elementy decyzji wydawanej po przeprowadzeniu ponownego rozpatrzenia sprawy i formę ich wydania (art. 22 ust. 2 i 3), a także kwestie podstaw odstąpienia od ich uzasadnienia (można odstąpić od wskazania powodów rozstrzygnięcia faktycznego, jeżeli wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub stosunków międzynarodowych któregośkolwiek z państw członkowskich), a ponadto terminy doręczeń decyzji, wezwań oraz powiadomień (za dzień doręczenia uznaje się dzień wysłania korespondencji na adres poczty elektronicznej wnioskodawcy za pośrednictwem europejskiego oprogramowania dla jednostek krajowych ETIAS lub za pośrednictwem krajowego oprogramowania dla jednostki krajowej ETIAS).

Przyjęty tryb oraz wskazanie dnia doręczenia odnosi się do rozporządzenia 2018/1240 w zakresie rozpoczęcia terminów na wykonanie określonych czynności, m.in. zgodnie z art. 27 ust. 6 rozporządzenia 2018/1240 przeprowadzenie rozmowy z wnioskodawcą odbywa się w ciągu 10 dni od dnia wysłania zaproszenia. Wykorzystanie przez cudzoziemców komercyjnych skrzynek pocztowych (adresów poczty elektronicznej) nie potwierdza czasu doręczenia oraz doręczonej treści, co w sposób zasadniczy wpływa na pewność doręczeń elektronicznych (nie daje rzeczywistej daty odbioru korespondencji). Wysłanie korespondencji na komercyjny adres poczty elektronicznej nie spełnia wymogów związanych z zasadą komunikacji elektronicznej z organami administracji publicznej z wykorzystaniem spełniającej

standard usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub publicznej usługi hybrydowej, o których mowa w ustawie z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (brak możliwości zastosowania wskazanej ustawy w związku z rozwiązaniami systemowymi przyjętymi w rozporządzeniu 2018/1240). Tym samym to wnioskodawca (cudzoziemiec) będzie odpowiedzialny za aktualność, prawidłowość oraz bieżący dostęp do adresu poczty elektronicznej celem odbioru wszelkiej korespondencji w jego sprawie.

7. Lista ostrzegawcza ETIAS

Projektowany rozdział 6 dotyczy listy ostrzegawczej ETIAS, która będzie zawierała dane dotyczące osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa terrorystycznego lub innego poważnego przestępstwa lub o udział w nich, lub osób, względem których istnieją przesłanki faktyczne lub uzasadnione podstawy – oparte na ogólnej ocenie danej osoby – aby sądzić, że osoby te popełnią przestępstwo terrorystyczne lub inne poważne przestępstwo. Wskazać należy, że dane zawarte na liście ostrzegawczej ETIAS będą nie tylko wykorzystane do celów rozporządzenia 2018/1240, tj. spraw związanych z zezwoleniami na podróż, lecz także w ramach narzędzi interoperacyjności systemów wielkoskalowych Unii Europejskiej w zakresie automatycznej wymiany informacji między nimi o obywatelach państw trzecich, tj. System Wjazdu/Wyjazdu („EES”), ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2226, Wizowy System Informacyjny („VIS”), ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 767/2008, System Informacyjny Schengen („SIS”), ustanowiony rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860, 2018/1861 i 2018/1862, system Eurodac, ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 603/2013, oraz europejski system przekazywania informacji z rejestrów karnych – obywatele państw trzecich („ECRIS-TCN”), ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/816.

Lista ostrzegawcza ETIAS będzie składać się z danych zawierających co najmniej jeden z następujących elementów: nazwisko, nazwisko przy urodzeniu, data urodzenia, inne imiona i nazwiska (pseudonimy, pseudonimy artystyczne, imiona i nazwiska zwyczajowe), dokument lub dokumenty podróży (rodzaj, numer i państwo wydania dokumentu lub dokumentów podróży), adres domowy, adres e-mail, numer telefonu, nazwa, adres e-mail, adres pocztowy, numer telefonu firmy lub organizacji, adres IP, a ponadto – o ile będą dostępne – imię (imiona), miejsce urodzenia, państwo urodzenia, płeć i obywatelstwo (tylko w połączeniu z danymi wskazanymi enumeratywnie).

Zgodnie z art. 25 projektu organem właściwym do wprowadzania danych do listy ostrzegawczej ETIAS oraz zarządzającym wpisami krajowymi w liście ostrzegawczej ETIAS będzie Komendant Główny Straży Granicznej, a dane będą wprowadzane na wniosek organu,

w którego posiadaniu się znajdują. Dane będą wprowadzane (lub w stosownych przypadkach modyfikowane, uzupełniane lub usuwane) w związku z przesłaniem elektronicznego wniosku organu będącego właścicielem danych, zgodnie z zakresem danych wskazanych w art. 34 ust. 4 rozporządzenia 2018/1240. Wskazany wniosek będzie zawierać umotywowanie (faktyczne oraz prawne) uzasadnienie wprowadzenia lub aktualizacji danych do listy ostrzegawczej ETIAS oraz datę początkową i datę końcową okresu ważności wpisu. Ze względu na elektroniczny sposób prowadzenia listy ostrzegawczej ETIAS, wniosek o dokonanie wpisu (w tym usunięcie lub modyfikację wpisu) będzie przekazywany w sposób elektroniczny, tj. za pośrednictwem własnego systemu teleinformatycznego (użytkownik końcowy) albo aplikacji WWW ETIAS (użytkownik indywidualny). W wyjątkowych przypadkach, za zgodą Komendanta Głównego Straży Granicznej, wniosek będzie mógł zostać przekazany za pośrednictwem alternatywnego kanału elektronicznej wymiany informacji.

Danych wprowadzonych do listy ostrzegawczej ETIAS, w tym informacji o ich zakresie, nie udostępnia się w związku z ustawą z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości, która określa zasady i warunki ochrony danych osobowych przetwarzanych przez właściwe organy w celu rozpoznawania, zapobiegania, wykrywania i zwalczania czynów zabronionych, w tym zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także wykonywania tymczasowego aresztowania, kar porządkowych i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz prawa osób, których dane osobowe są przetwarzane przez właściwe organy.

Prawo do wystąpienia o wprowadzenie danych (w tym usunięcie lub modyfikację wpisu) do listy ostrzegawczej ETIAS, zgodnie z art. 26, będzie przysługiwało: prokuratorowi, Straży Granicznej, Policji, Krajowej Administracji Skarbowej, Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu, Służbie Ochrony Państwa, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego i Żandarmerii Wojskowej. Prawo to dotyczyć będzie również aktualizacji lub usuwania danych już wprowadzonych do listy ostrzegawczej ETIAS (właściwość organu w zakresie obowiązującego własnego wpisu na liście ostrzegawczej ETIAS).

Projektowany art. 27 ma zagwarantować brak powielania danych wskazanych w art. 34 ust. 4 rozporządzenia 2018/1240 na liście ostrzegawczej ETIAS oraz tożsamy danych w Systemie Informacyjnym Schengen. Celem tego rozwiązania jest nadanie priorytetu wpisom dokonywanym w Systemie Informacyjnym Schengen. Jeżeli spełnione będą warunki dokonania wpisu w Systemie Informacyjnym Schengen (w odniesieniu do warunków wskazanych w rozporządzeniach: UE 2018/1860, UE 2018/1861 oraz UE 2018/1862) organy

nie powinny wnioskować o wprowadzenie danych do listy ostrzegawczej ETIAS. Organ będący właścicielem danych i występujący z wnioskiem o wpis na liście ostrzegawczej ETIAS, będzie zatem odpowiedzialny za dokonanie sprawdzeń obowiązywania wpisów w Systemie Informacyjnym Schengen na etapie złożenia takiego wniosku o wpis na liście ostrzegawczej ETIAS oraz już podczas obowiązywania tego wpisu na liście ostrzegawczej ETIAS.

Kolejny przepis wskazuje na uprawnienia Komendanta Głównego Straży Granicznej w procesie zarządzania krajowymi wpisami na liście ostrzegawczej ETIAS. Krajowe wpisy na liście ostrzegawczej ETIAS dotyczą tylko wpisów dokonanych na podstawie wniosków uprawnionych organów, o których mowa w art. 26. W tym miejscu należy wskazać, że za merytoryczną część adekwatności i zasadności wpisu, odpowiedzialny będzie kompetentny organ wnioskujący o wprowadzenie, aktualizację (modyfikację lub uzupełnienie) lub usunięcie danych z listy ostrzegawczej ETIAS. Komendant Główny Straży Granicznej, jako organ wyznaczony do zarządzania tymi wpisami, czuwać będzie nad procesem wprowadzania danych do listy poprzez ocenę wniosku w celu ustalenia, czy dane w nim zawarte są adekwatne, dokładne i wystarczająco ważne, aby zostały włączone do listy ostrzegawczej ETIAS i że wprowadzenie tych danych nie będzie prowadziło do nieproporcjonalnie dużej liczby wniosków, które miałyby być przetwarzane ręcznie przez jednostkę krajową ETIAS w wyniku weryfikacji przeprowadzonej z wykorzystaniem dedykowanego narzędzia oceny wpływu wskazanego w art. 6 ust. 2 lit. j i art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2018/1240. Jednocześnie wpisy w liście ostrzegawczej ETIAS będą podlegać późniejszym weryfikacjom, o których mowa w art. 9e rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2008 oraz art. 35a rozporządzenia 2018/1240. Ocena formalna wniosku (nie jest to merytoryczna ocena prowadzonych względem właściwości każdego z wymienionych organów i służb) prowadzić będzie do wpisu danych do listy ostrzegawczej ETIAS lub nieuwzględnienia wniosku o wprowadzenie danych.

Jednocześnie w zakresie wniosku o wprowadzenie, aktualizację lub usunięcie danych z listy ostrzegawczej ETIAS lub już obowiązujących wpisów na tej liście, Komendant Główny Straży Granicznej będzie uprawniony do wystąpienia o przekazanie dodatkowych informacji, w terminie na udzielenie odpowiedzi nie dłuższym niż 7 dni. Brak udzielenia takiej odpowiedzi w nieprzekraczalnym terminie 7 dni, skutkować będzie mógł nieuwzględnieniem wniosku o wprowadzenie, aktualizację lub usunięcie danych z listy ostrzegawczej ETIAS lub też aktualizacją lub usunięciem danych wprowadzonych do listy ostrzegawczej ETIAS zgodnie z art. 35 ust. 4 i 6 rozporządzenia 2018/1240 w oparciu o posiadane informacje przez Komendanta Głównego Straży Granicznej.

W przypadku nieuwzględnienia wniosku o wprowadzenie, aktualizację lub usunięcie danych z listy ostrzegawczej ETIAS, Komendant Główny Straży Granicznej będzie

obowiązany powiadomić organ wnioskujący o powodach nieuwzględnienia wniosku. Wpis danych do listy ostrzegawczej ETIAS nie będzie wymagał stosowania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, a tym samym wydania odrębnej decyzji administracyjnej umożliwiającej dokonanie wpisu oraz przekazania informacji obywatelowi państwa trzeciego o wpisaniu jego danych do listy ostrzegawczej ETIAS.

Organ będący właścicielem danych, które zostały wprowadzone do listy ostrzegawczej ETIAS, będzie odpowiedzialny za weryfikację i ocenę ich aktualności oraz prawdziwości, zgodnie z wymogami rozporządzenia 2018/1240, tj. nie rzadziej, niż raz w roku od daty zarejestrowania danych na liście ostrzegawczej ETIAS lub przed terminem utraty ważności danego wpisu, w przypadku wpisów ważnych poniżej 12 miesięcy. Dokonanie takiej weryfikacji będzie podstawą do przedłużenia obowiązywania wpisu (wniosek o aktualizację wpisu). Jeżeli okres ważności danego wpisu figurującego na liście ostrzegawczej ETIAS będzie krótszy niż dwanaście miesięcy, wpis ten będzie automatycznie usuwany po upływie okresu ważności, chyba że przed tą datą okres ten zostanie przedłużony (aktualizacja okresu obowiązywania wpisu) w związku z przeprowadzoną weryfikacją przez właściwy organ wnioskujący. Jednocześnie system centralny ETIAS, przed automatycznym usunięciem wpisu figurującego na liście ostrzegawczej ETIAS, prześle użytkownikowi, automatyczne powiadomienie o upływie terminu jego obowiązywania (takie powiadomienie będzie również widoczne dla organu będącego właścicielem danych za pośrednictwem dedykowanego narzędzia i rozwiązania teleinformatycznego udostępnionego innym organom przez Straż Graniczną).

Dalsze projektowane rozwiązania dotyczą sytuacji uzyskania trafienia krajowego (polskiego) wpisu na liście ostrzegawczej ETIAS. W takim przypadku Komendant Główny Straży Granicznej będzie uprawniony do przeprowadzenia czynności sprawdzenia cudzoziemca w krajowych bazach danych oraz konsultacji krajowych z organem będącym właścicielem danych, które zostały zarejestrowane oraz uzyskania opinii i danych szczegółowych uzasadniających wpis do listy ostrzegawczej ETIAS (w tym materiałów niejawnych).

Organy będące właścicielami danych na liście ostrzegawczej ETIAS (wymienione w art. 26) wyznaczą punkty kontaktowe w celu wydania opinii o cudzoziemcu, którego dane zostały zarejestrowane na liście ostrzegawczej ETIAS. Jednocześnie, zgodnie z art. 28 rozporządzenia 2018/1240, sytuacja cudzoziemca będzie przedmiotem dalszych konsultacji w celu wydania opinii z odpowiedzialnymi jednostkami krajowymi ETIAS innych państw członkowskich UE (wskazane punkty kontaktowe mogą być tożsame względem punktów kontaktowych, o których mowa w art. 10 projektu).

8. Bezpieczeństwo KSI ETIAS i ochrona danych osobowych w KSI ETIAS

Istotnym rozstrzygnięciem w kontekście bezpieczeństwa KSI ETIAS jest określony w art. 31 obowiązek współpracy wskazanych organów, uprawnionych do przetwarzania danych ETIAS, z Komendantem Głównym Straży Granicznej w celu realizacji zadań związanych z udziałem w systemie ETIAS, w tym odnośnie przekazywania dokumentów, udzielania informacji oraz przekazywania aktualnych danych niezbędnych do prowadzenia wykazu jednostek operacyjnych (w ramach wyznaczonych organów) oraz organów uprawnionych do przetwarzania danych ETIAS i mających dostęp do ETIAS, celem dalszego przesyłania informacji w tym zakresie przez Komendanta Głównego Straży Granicznej, a także zgłaszania przez wskazane organy ujawnionych nieprawidłowości w związku z przetwarzaniem danych ETIAS poprzez KSI ETIAS.

Określono także organ sprawujący nadzór nad prawidłowością działania KSI ETIAS oraz zakres uprawnień mu przyznanych w celu wykonywania nadzoru. Organem tym będzie minister właściwy do spraw wewnętrznych. Ponadto celem zapewnienia właściwego przepływu informacji w tym obszarze nałożony został obowiązek Komendanta Głównego Straży Granicznej względem ministra właściwego do spraw wewnętrznych, odnośnie konieczności przedstawiania w terminie do dnia 31 marca każdego roku, informacji dotyczących oceny funkcjonowania KSI ETIAS w poprzednim roku kalendarzowym, w tym technicznego działania KSI ETIAS.

Art. 35 zawiera delegację ustawową do wydania przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych aktu wykonawczego określającego warunki techniczne dostępu do KSI ETIAS oraz przetwarzania danych poprzez KSI ETIAS.

W projekcie ustawy określono zasady ochrony danych osobowych w KSI ETIAS, które w ocenie projektodawcy skutecznie wyeliminują wszelkie niebezpieczeństwa, które mogłyby wpływać na realizację przepisów ustawy oraz udział RP w systemie ETIAS.

Rozporządzenie 2018/1240 w rozdziale XII bezpośrednio reguluje kwestie ochrony danych odnosząc się zarówno do roli i zadań jednostki krajowej ETIAS, jak również innych służb i organów przetwarzających dane osobowe.

Szczególna rola przypisana jednostce krajowej ETIAS wynika przede wszystkim z art. 57 ust. 2 rozporządzenia 2018/1240, zgodnie z którym jest ona uznawana za administratora danych. Tylko jednostka krajowa ETIAS wprowadza dane do systemu centralnego ETIAS, dokonuje ich sprostowania lub usunięcia (art. 64 ust. 2 rozporządzenia 2018/1240), przyjmuje niezbędne środki, w tym plan bezpieczeństwa, ciągłości działania oraz przywrócenia ciągłości działania, w celach określonych w art. 59 ust. 3 rozporządzenia 2018/1240, a także informuje oraz jest informowana o incydentach bezpieczeństwa (art. 60 rozporządzenia 2018/1240).

Wskazane rozstrzygnięcia znalazły odzwierciedlenie w projektowanej ustawie, w kontekście przypisania określonego organowi krajowym obowiązków informacyjnych, w szczególności art. 5 ust. 3 pkt 10 oraz art. 6 ust. 2 pkt 11-14 projektu.

W odniesieniu do organów i służb przetwarzających dane osobowe w związku z realizacją zadań prawodawca unijny w art. 56 rozporządzenia 2018/1240 określił wprost przepisy, które znajdują tu zastosowanie. Będzie to odpowiednio, w zależności od celu przetwarzania, rozporządzenie (UE) 2016/679 albo dyrektywa (UE) 2016/680. Należy przyjąć, że obowiązki i uprawnienia określonych w ustawie organów uprawnionych do przetwarzania danych ETIAS, w odniesieniu do przetwarzanych danych osobowych będą realizowane i wykorzystywane analogicznie, jak w przypadku danych osobowych pozyskiwanych z innych źródeł, zgodnie z przyznanymi uprawnieniami i w celu realizacji zadań wynikających z ustaw, a także przepisów prawa UE.

W związku z powyższym przedmiot regulacji ustawowej został ograniczony do wprowadzanych rozwiązań krajowych w zakresie dostępu do KSI ETIAS oraz przetwarzania danych poprzez KSI ETIAS.

W projektowanym art. 36, w szczególności:

- 1) określono obowiązek wykonywania przez organ uprawniony do dostępu do KSI ETIAS oraz przetwarzania danych ETIAS poprzez KSI ETIAS, szkoleń wszystkich osób, które mają realizować w jego imieniu to uprawnienie, w zakresie użytkowania KSI ETIAS - przed wydaniem upoważnienia użytkownika końcowego i użytkownika indywidualnego (niezależnie czy będzie to realizowane za pośrednictwem własnego systemu teleinformatycznego organu uprawnionego do przetwarzania danych czy też aplikacji WWW ETIAS);
- 2) wskazano, że zadania administratora danych osobowych przetwarzanych w KSI ETIAS będzie wykonywał Komendant Główny Straży Granicznej, który jest zarządzającym systemem i administratorem danych w tym systemie przetwarzanych;
- 3) wprowadzono pojęcia użytkownika indywidualnego i końcowego, w celu różnicowania rodzajów i zakresów dostępu dla użytkowników systemu KSI ETIAS,
- 4) wskazano jakie elementy powinno zawierać upoważnienie oraz doprecyzowano tryb udzielania i cofania upoważnień;
- 5) wskazano jakie elementy powinien zawierać wniosek o nadanie i cofnięcie uprawnień dla użytkownika indywidualnego;
- 6) określono elementy ewidencji uprawnień i upoważnień.

Ponadto wprowadzono delegację do wydania przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych rozporządzenia, w którym zostanie określony wzór upoważnienia do dostępu do KSI ETIAS oraz przetwarzania danych ETIAS poprzez KSI ETIAS użytkownika końcowego i użytkownika indywidualnego, wzór oświadczenia o zobowiązaniu do zapewnienia

bezpieczeństwa danych osobowych, w tym ochrony przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem przetwarzaniem danych osobowych oraz ich przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, a także sposób przekazywania informacji o przydzielonym spersonalizowanym identyfikatorze i hasle (do aplikacji WWW ETIAS) – mając na względzie zapewnienie bezpieczeństwa danych oraz prawidłową realizację przez Rzeczpospolitą Polską obowiązków wynikających z udziału w ETIAS.

Organ uprawniony do przetwarzania danych ETIAS, będzie decydował samodzielnie o udzieleniu lub cofnięciu upoważnienia do dostępu do KSI ETIAS oraz przetwarzania danych ETIAS poprzez KSI ETIAS użytkownikowi indywidualnemu lub użytkownikowi końcowemu. Proces ten będzie obejmował możliwość dostępu do danych ETIAS za pośrednictwem własnego systemu teleinformatycznego (użytkownik końcowy) albo aplikacji WWW ETIAS (użytkownik indywidualny). Wzór upoważnienia obejmie zatem możliwość udzielenia upoważnienia funkcjonariuszowi lub pracownikowi dla obu rodzajów użytkowników. W gestii organu będzie pozostawała decyzja z jakiego narzędzia dostępu do danych ETIAS będzie korzystał upoważniony w ramach tego organu funkcjonariusz lub pracownik. Istnieje zatem możliwość realizacji części udzielonego upoważnienia jako użytkownik końcowy oraz jako użytkownik indywidualny, jak również korzystania z obu narzędzi łącznie, np. ze względu na specyfikę zadań. Takie rozwiązanie stanowi uproszczenie procedur związanych z udzielaniem upoważnień oraz nadawaniem uprawnień względem dotychczasowych rozwiązań funkcjonujących w ramach innych systemów informacyjnych Unii Europejskiej.

W sytuacji gdy organ zdecyduje się udzielić upoważnienia swojemu funkcjonariuszowi lub pracownikowi jako użytkownikowi indywidualnemu, organ ten w celu nadania uprawnień do aplikacji WWW ETIAS, złoży wniosek o nadanie takich uprawnień do Komendanta Głównego Straży Granicznej. Poprzez nadanie uprawnień należy rozumieć również możliwość zmiany zakresu takich uprawnień (jako ponowne nadanie) dla już istniejącego użytkownika indywidualnego (dodanie kolejnych uprawnień albo ograniczenie zakresu uprawnień do aplikacji WWW ETIAS). Nadanie uprawnień do aplikacji WWW ETIAS zostanie potwierdzone przydzielonym spersonalizowanym identyfikatorem oraz hasłem (które umożliwią logowanie do aplikacji WWW ETIAS i dostęp do danych ETIAS). W przypadku gdy użytkownik indywidualny posiada spersonalizowany identyfikator oraz hasło posiada, nie będą one ponownie przydzielane w związku ze zmianą zakresu uprawnień do aplikacji WWW ETIAS.

W celu składania wniosków o nadanie lub cofnięcie uprawnień dla użytkowników indywidualnych, organ w ramach swojej struktury wyznaczy upoważnione osoby, np. lokalnych administratorów bezpieczeństwa zbiorów lub inne osoby, o których poinformuje Komendanta Głównego Straży Granicznej. Wskazane osoby będą uprawnione do składania

ww. wniosków oraz zarządzania uprawnieniami do aplikacji WWW ETIAS w ramach organu. Wymienionym osobom zostanie również przydzielony spersonalizowany identyfikator oraz hasło (umożliwiające logowanie do aplikacji WWW ETIAS oraz składanie wniosków o nadanie lub cofnięcie uprawnień dla użytkowników indywidualnych).

W sytuacji gdy osoba będzie już wcześniej miała nadany spersonalizowany identyfikator oraz hasło, będą one dalej wykorzystywane w celu, np. nadania kolejnych uprawnień związanych z aplikacją WWW ETIAS, ich rozszerzenia lub ograniczenia.

Jednocześnie, Komendant Główny Straży Granicznej, w przypadku nieuwzględnienia wniosku o nadanie uprawnień użytkownikowi indywidualnemu, będzie informował organ uprawniony do przetwarzania danych ETIAS o przyczynach nieuwzględnienia wniosku.

W związku z przyjęciem rozwiązań w zakresie nadawania uprawnień dla użytkowników indywidualnych w formie elektronicznej, koniecznym było wypracowanie metod umożliwiających uprawnionym organom realizację tego procesu.

Ewidencja uprawnień do aplikacji WWW ETIAS będzie prowadzona przez Komendanta Głównego Straży Granicznej i obejmie użytkowników indywidualnych, jak również osoby, które w ramach organu są upoważnione do wnioskowania o nadanie uprawnień dla użytkowników indywidualnych.

Ewidencję upoważnień (udzielonych upoważnień dla użytkowników końcowych i użytkowników indywidualnych) będzie prowadził każdy organ, który takich upoważnień udzielił. Powyższe rozwiązanie pozwoli organom na właściwe zarządzanie dostępem do danych ETIAS przez podległych funkcjonariuszy oraz pracowników.

Organem nadzorczym w rozumieniu art. 66 rozporządzenia 2018/1240, zgodnie z właściwością będzie Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, któremu został przypisany zakres czynności wykonywanych podczas tego nadzoru, zgodnie z art. 37 projektu ustawy.

W odniesieniu do danych osobowych przetwarzanych poprzez KSI ETIAS projekt przewiduje, że zastosowanie będą miały ogólne przepisy obowiązujące w tym zakresie z odrębnościami wynikającymi z rozporządzenia 2018/1240. Co do zasady zastosowanie będzie mieć rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (zwane dalej „RODO”) oraz ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych. Natomiast w przypadku przetwarzania danych osobowych w celu zwalczania przestępczości co do zasady będzie stosowana ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości. W myśl tych przepisów za właściwe postępowanie w przypadku wystąpienia naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych odpowiada administrator, u którego naruszenie

nastąpiło. W przypadku incydentów bezpieczeństwa (które nie muszą być naruszeniami przepisów prawa, a mogą prowadzić do zakłóceń pracy systemu centralnego lub w inny sposób wpływać na KSI ETIAS), konieczne jest informowanie o takich zdarzeniach i zagrożeniach oraz wymagana jest współpraca administratora danych u którego nastąpiło naruszenie z Komendantem Głównym Straży Granicznej.

Szczególne wymagania, wynikające z art. 64 rozporządzenia 2018/1240, to 30-dniowy termin na rozpatrzenie wniosku, wymóg informowania wnioskodawców na piśmie o podjęciu czynności mających na celu rozpatrzenie złożonego wniosku, a w przypadku odmowy uwzględnienia wniosku, wymogi w zakresie uzasadnienia rozstrzygnięcia organu oraz pouczenia o przysługujących środkach zaskarżenia. Organem uprawnionym do rozpatrywania przedmiotowych wniosków będzie Komendant Główny Straży Granicznej. Rozporządzenie 2018/1240 przewiduje również obowiązek prowadzenia określonego rejestru, który ma być udostępniany Prezesowi UODO w sposób elektroniczny.

Przepisy art. 64 ust. 3 i 4 rozporządzenia 2018/1240 posługują się wprawdzie pojęciem decyzji administracyjnej na określenie rozstrzygnięcia organu rozpatrującego wniosek obywatela państwa trzeciego, jednak w ocenie projektodawcy nie można uznać, że prawodawca unijny przyjmując rozporządzenie miał na myśli odwołania do konkretnych przepisów proceduralnych poszczególnych państw członkowskich, tj. w przypadku Polski do przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. W ocenie projektodawcy prawodawca unijny poprzez posłużenie się sformułowaniem decyzji administracyjnej miał na celu zapewnienie odpowiednich gwarancji podczas rozpatrywania wniosków obywateli państw trzecich dotyczących ich uprawnień w zakresie ich danych osobowych przetwarzanych przez ETIAS, tj. rozpatrzenie wniosku w określonym terminie przez właściwy organ oraz zawarcie określonych informacji, które otrzymywać mają wnioskodawcy. W ocenie projektodawcy projektowana ustawa gwarantuje uwzględnienie wszystkich tych wymogów. Przysługujące obywatelom państw trzecich środki zaskarżenia określone są w RODO oraz ustawie o ochronie danych osobowych (skarga do Prezesa Urzędu do Spraw Ochrony Danych Osobowych lub sądu powszechnego).

Wnioski, o których mowa w art. 64 rozporządzenia 2018/1240, będzie można złożyć za pośrednictwem ogólnodostępnej strony internetowej lub aplikacji na urządzenia mobilne, o których mowa w art. 16 rozporządzenia 2018/1240. Jednocześnie wniosek taki będzie można złożyć również w przypadku niedostępności ogólnodostępnej strony internetowej lub aplikacji na urządzenia mobilne, za pomocą narzędzia teleinformatycznego Straży Granicznej (wskazanie dodatkowego sposobu możliwości złożenia takiego wniosku w celu zagwarantowania realizacji praw związanych z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych

w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.05.2016, str. 1). Powyższe ma na celu przyjęcie jednolitego wymogu składania takich wniosków oraz właściwą identyfikację wnioskujących cudzoziemców. W przypadku małoletnich, wniosek będzie mogła złożyć osoba sprawująca władzę rodzicielską lub opiekun prawny. Złożenie wniosku za pośrednictwem narzędzia teleinformatycznego Straży Granicznej będzie możliwe wyłącznie w języku polskim, po dokonaniu wcześniejszego uwierzytelnienia na podstawie danych zawartych w pliku wniosku.

Z przepisu art. 64 ust. 2 rozporządzenia 2018/1240 bezpośrednio wynika prawo wskazujące, że każdy wnioskodawca ma prawo skontaktować się z jednostką centralną ETIAS lub jednostką krajową ETIAS odpowiedzialną za jego wniosek. Jednostka, która otrzymuje wniosek, musi go zbadać i udzielić odpowiedzi w jak najkrótszym terminie, nieprzekraczającym 30 dni. Prawo to dotyczy dostępu do danych osobowych, ich sprostowania, uzupełnienia, usunięcia oraz do ograniczenia przetwarzania.

W odniesieniu do decyzji, o której mowa w art. 64 ust. 3 rozporządzenia 2018/1240, cudzoziemcowi będzie przysługiwało prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych lub sądu powszechnego.

9. Zmiany w innych ustawach

Art. 39 projektu wprowadza zmiany w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej. Pierwsza zmiana dotyczy utworzenia Krajowego Rejestru Cudzoziemców, który jest uregulowany w dodawanym art. 2c ustawy o Straży Granicznej (art. 39 pkt 1). Na szczeblu krajowym KSI ETIAS będzie ściśle skorelowany z Krajowym Rejestrem Cudzoziemców, zwanym dalej „KRC”, a Komendant Główny Straży Granicznej na kolejnych etapach będzie odpowiedzialny za rozwój uruchamianego systemu. KRC będzie narzędziem teleinformatycznym funkcjonującym w obszarze systemowym Straży Granicznej, jako baza danych cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ubiegających się o wjazd przez granice zewnętrzne Unii Europejskiej. Przedmiotowy system będzie importował informacje i dane dotyczące cudzoziemców z krajowych systemów źródłowych, funkcjonujących w obszarze migracyjnym, zarówno cudzoziemców wjeżdżających, przebywających, jak i wyjeżdżających przez granicę zewnętrzną Unii Europejskiej przez polskie przejścia graniczne zlokalizowane na tej granicy. Ponadto dane cudzoziemców, którzy w trakcie pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej byli objęci m.in. postępowaniami karnymi i wyrokami sądowymi, postępowaniami administracyjnymi i innymi czynnościami kontrolnymi, a także przebywali nielegalnie, ubiegali się o ochronę międzynarodową lub inne formy legalizacji pobytu i zatrudnienia, jak również pozostawali

w zainteresowaniu, m.in. Straży Granicznej, w kontekście stwarzania ryzyka nielegalnej migracji, ryzyka bezpieczeństwa lub ryzyka dla zdrowia publicznego.

KRC będzie narzędziem teleinformatycznym wspierającym system ETIAS na gruncie krajowym w zakresie dokonywanej weryfikacji danych cudzoziemca w krajowych systemach i bazach danych, tym samym KRC będzie wspomagał pracę jednostki krajowej ETIAS poprzez interoperacyjność krajowych baz danych – jako zdolność do pełnej współpracy z innymi systemami migracyjnymi i przetwarzającymi informacje o cudzoziemcach.

W przypadku otrzymania przez Komendanta Głównego Straży Granicznej wniosku o wydanie zezwolenia na podróż, który wymagał będzie ręcznego przetwarzania, jednostka krajowa ETIAS, przy wykorzystaniu systemu KRC, będzie w stanie sprawnie uzyskać podstawowe informacje na temat danego cudzoziemca i bez zbędnej zwłoki przekazać opinię na temat wniosku oraz ocenić ryzyko nielegalnej imigracji, ryzyko bezpieczeństwa lub ryzyko dla zdrowia publicznego. Wykorzystanie KRC będzie pozwalało w sposób zautomatyzowany z wykorzystaniem jednego punktu dostępowego zainicjować szybkie i równoczesne odpytanie kilku lub kilkunastu systemów źródłowych, zarówno zarządzanych przez Straż Graniczną, jak i inne organy (np. Policja, Służba Więzienna, Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców), celem uzyskania wyczerpujących i aktualnych danych oraz informacji dotyczących m.in. statusu pobytowego danego cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Mając na uwadze ograniczenia czasowe nałożone na jednostki krajowe ETIAS w kontekście ręcznego procedowania wniosków o zezwolenie na podróż (96 godzin), wykorzystanie KRC w tym zakresie będzie kluczowe i niezbędne celem zagwarantowania sprawnej realizacji zadań jednostki krajowej ETIAS przez Straż Graniczną na gruncie krajowym.

Jednocześnie wskazać należy, że przedmiotowe narzędzie teleinformatyczne będzie dostępne również dla innych organów administracji publicznej i podmiotów w celu wykonywania zadań związanych z obsługą cudzoziemców. Projektowane rozwiązanie techniczne umożliwi docelowo szybki, sprawny, wydajny, systematyczny i kontrolowany dostęp organów do informacji o cudzoziemcach.

W projektowanym art. 2c ust. 1 ustawy o Straży Granicznej określono w jakim celu tworzy się KRC. Zgodnie z tym przepisem stworzenie rozwiązania integrującego, zawierającego informacje o cudzoziemcach wynika z konieczności realizacji celów państwa, związanych z prowadzeniem skutecznej polityki migracyjnej, zapewnienia organom dostępu do informacji o cudzoziemcach przebywających na terytorium RP w sposób prosty i jednolity, czy też przeciwdziałania nadużyciom w zakresie korzystania z pomocy

Celem utworzenia i prowadzenia KRC jest skuteczne identyfikowanie i weryfikowanie danych cudzoziemców za pomocą zaawansowanych algorytmów porównywania danych, zapewnianie organom administracji publicznej weryfikacji poprawności jakości danych

cudzoziemców, zagwarantowanie organom wyspecjalizowanego narzędzia teleinformatycznego wykorzystywanego w zakresie zapewnienia ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego w Rzeczypospolitej Polskiej, przeciwdziałania nielegalnej migracji, w tym monitorowania zjawisk migracyjnych, rozpoznawania zagrożeń migracyjnych oraz przeciwdziałania nadużyciom w zakresie korzystania przez cudzoziemców z pomocy państwa, w tym pomocy społecznej, realizacji obowiązków wynikających z udziału Rzeczypospolitej Polskiej w wielkoskalowych systemach informacyjnych Unii Europejskiej w celu zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa w ramach unijnej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, realizacji czynności administracyjnych wobec cudzoziemców przez organy administracji publicznej i inne podmioty realizujące zadania publiczne w zakresie, w jakim jest to konieczne do wykonywania nałożonych na nie zadań określonych w ustawie.

KRC to narzędzie teleinformatyczne integrujące dane z systemów źródłowych organów administracji publicznej oraz innych podmiotów wykonujących zadania publiczne, które będzie stanowiło pojedynczy punkt dostępu do pełnej informacji o cudzoziemcach. Gromadzone dane będą dotyczyły każdej osoby nieposiadającej obywatelstwa polskiego.

Informacje o relacjach między cudzoziemcem a organami administracji publicznej, w szczególności o wjeździe, pobycie i zatrudnieniu cudzoziemców na terytorium RP, są gromadzone w wielu rozproszonych zbiorach administracji publicznej. Skutkuje to wielokrotnym rejestrowaniem danych, zwłaszcza danych osobowych, dotyczących tego samego cudzoziemca w ramach pojedynczego zbioru, co utrudnia jego jednoznaczną identyfikację. Proces wyszukiwania danych dotyczących cudzoziemca jest obecnie niejednorodny oraz nieusystematyzowany. Otrzymanie pełnej informacji o danym cudzoziemcu wymaga wykonania kwerend w bazie danych każdej instytucji oddzielnie, przy jednoczesnym braku pewności, co do ich wzajemnej zgodności. W przypadku braku możliwości dokonania sprawdzenia drogą elektroniczną, w cały proces zaangażowane są zasoby osobowe poszczególnych podmiotów. Powyższe może prowadzić również do generowania niespójnych raportów statystycznych dotyczących tej samej materii, a pochodzących z systemów źródłowych różnych organów.

W art. 2c ust. 2 określono, że KRC jest prowadzony w systemie teleinformatycznym w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, natomiast w ust. 3 projektowanego artykułu określono źródła zasilania, czyli pochodzenia danych w narzędziu integrującym. KRC będzie zasilany w drodze teletransmisji danych przez systemy źródłowe prowadzone przez wymienione organy i podmioty, na podstawie wskazanych odrębnych ustaw, co umożliwi uzyskanie informacji o cudzoziemcu, jednoznaczną weryfikację i identyfikację cudzoziemca. Z uwagi na zmieniający się zakres danych przetwarzanych w systemach źródłowych każdego z organów

zasilających KRC, szczegółowy zakres lub typ zdarzeń zostanie uregulowany na podstawie porozumień dwustronnych pomiędzy Komendantem Głównym Straży Granicznej a organami zaangażowanymi w proces zasilania KRC. Zakres zdarzeń o cudzoziemcach będzie określony na podstawie celów w jakim tworzony i prowadzony jest KRC wskazanych w art. 2c ust. 1.

W KRC będą gromadzone niezbędne dane osobowe cudzoziemca wraz z odwołaniem do poszczególnych systemów źródłowych oraz dane niezbędne do wykonania zdefiniowanych zapytań identyfikujących dane i informacje o cudzoziemcach.

Powyższe rozwiązanie pozwoli na wyeliminowanie zjawiska polegającego na nieuprawnionym korzystaniu przez cudzoziemców z wielu tożsamości, które niejednokrotnie zostały zidentyfikowane jako nadużycia, m.in. na gruncie prawa administracyjnego (postępowania powrotowe i określone w decyzjach zakazy wjazdu), karnego (oszustwa, w tym wyłudzenia kredytów), jak i skarbowego (drenowanie systemu fiskalnego państwa przez nieuprawnione korzystanie z pomocy państwa).

W kolejnych przepisach ust. 4 i 5 projektowanego artykułu 2c określono, że cudzoziemcowi jest nadawany w KRC unikalny Główny Identyfikator Cudzoziemca, zwany dalej „GIC”, przy wsparciu algorytmów porównywania danych alfanumerycznych. Każdy cudzoziemiec zidentyfikowany za pomocą zaawansowanych algorytmów porównywania danych alfanumerycznych otrzyma unikalny identyfikator - GIC. Pozwoli to uprościć proces wyszukiwania, ograniczy liczbę powielanych informacji oraz wymiennie podniesie ich jakość. W procesie scalania GIC mogą być wykorzystywane następujące dane: imię (imiona), nazwisko (nazwiska), data urodzenia, płeć, obywatelstwa, rodzaj dokumentu, seria i numer dokumentu, kraj wydania dokumentu, numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), o ile został nadany, inne krajowe lub zagraniczne numery identyfikacyjne, identyfikatory osoby w systemie źródłowym, identyfikator zdarzenia z systemu źródłowego. GIC to unikatowy numer porządkowy służący do jednoznacznej identyfikacji cudzoziemca. Numer jest jednorazowy i nie zostanie nadany ponownie. GIC jest nadawany z urzędu, a jego nadanie stanowi czynność techniczną.

Docelowo identyfikacja cudzoziemca będzie mogła odbywać się z wykorzystaniem identyfikatorów biometrycznych, które są optymalnym sposobem ustalania tożsamości.

Powyższe rozwiązania są również odpowiedzią na politykę unijną w obszarze migracji oraz progresywne podejście do wypełniania wymogów określonych w rozporządzeniach unijnych dotyczących wielkoskalowych systemów informacyjnych Unii Europejskiej, a także rozporządzenia dotyczące ram interoperacyjności tych systemów wielkoskalowych. Interoperacyjność przewiduje bowiem identyfikację osoby za pomocą cech biometrycznych.

W art. 2c ust. 6 określono dane i informacje przetwarzane w KRC. Katalog danych pozwoli dokonać weryfikacji tożsamości cudzoziemca oraz chronologicznej historii migracyjnej cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie danych z dostępnych systemów źródłowych. Szczegółowe informacje dotyczące zdarzeń dostępne będą dla organów i służb już w ramach systemów źródłowych, zgodnie z posiadanym na podstawie odrębnych przepisów, zakresem dostępu. Celem KRC jest zatem zasygnalizowanie zdarzeń i incydentów związanych z wjazdem i pobytem cudzoziemca w Polsce, w celu zobrazowania pełnej sytuacji dotyczącej cudzoziemca, a także wyeliminowanie potencjalnych naruszeń z ich strony.

Kolejny przepis nakłada na organy lub podmioty, których systemy zasilają KRC w dane i informacje, obowiązek informowania o każdej zmianie dotyczącej zakresu informacji i danych przetwarzanych w systemie źródłowym, a także innych zasad i sposobu prowadzenia systemu źródłowego, mających wpływ na zasilanie KRC. Ma to na celu właściwą harmonizację i interoperacyjność przepływu danych pomiędzy systemami źródłowymi a KRC, np. ze względu na różny format zapisu danych w tych systemach, a także ich możliwy rozwój i przebudowę.

Określając podmioty, którym będą mogły być udostępnione dane i informacje dotyczące cudzoziemców przetwarzane w KRC, uwzględniono zakres niezbędny do realizacji ich ustawowych zadań. Dostęp ten jednak nie będzie dotyczył danych, o których mowa w ust. 6 pkt 12, 14, 15 i 19-21 (narodowość, odciski linii papilarnych, wizerunek twarzy, identyfikatory cudzoziemca w systemie źródłowym, identyfikator systemu źródłowego oraz informacje o zdarzeniach dotyczących cudzoziemca). Zgodnie z ustępem 9, dostęp ten zarezerwowany będzie tylko dla organów i podmiotów, które posiadają na podstawie odrębnych przepisów, uprawnienia do dostępu do tych kategorii danych lub informacji przetwarzanych w danym systemie źródłowym. Warunkiem do uzyskania ww. dostępu będzie spełnienie łącznie wymogów wymienionych w art. 2c ust. 10, tj. organy i inne podmioty posiadają urządzenia umożliwiające odnotowanie w ich systemie teleinformatycznym kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane uzyskał oraz posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania. Niniejsze musi zostać uzgodnione z Komendantem Głównym Straży Granicznej, w drodze pisemnego porozumienia.

Kolejne przepisy odnoszą się do zasad przetwarzania danych. Wskazano, że dane KRC będą mogły być przechowywane przez okres ich przechowywania w systemach źródłowych, określony w odrębnych przepisach dotyczących tych systemów. Po upływie tego okresu, nastąpi ich automatyczne usunięcie z KRC.

W art. 2c ust. 12 wskazano administratora danych przetwarzanych w KRC, o których mowa w ust. 6 projektowanego artykułu. Będzie nim Komendant Główny Straży Granicznej.

Jest to uzasadnione zarówno z technicznego, jak i praktycznego punktu widzenia. Komendant Główny Straży Granicznej tworzy, prowadzi, rozwija i utrzymuje KRC. W konsekwencji powyższego, w ust. 13 projektowanego artykułu, wskazano Komendanta Głównego Straży Granicznej jako podmiot zapewniający właściwą eksploatację techniczną i bezpieczeństwo funkcjonowania KRC oraz ochronę danych przetwarzanych w KRC. W związku z powyższym, w art. 2c ust. 14 wskazuje się, że to Komendant Główny Straży Granicznej stosuje środki techniczne i organizacyjne w celu skutecznej ochrony danych osobowych, odpowiednie do zagrożeń oraz do kategorii danych objętych ochroną. Środki te w szczególności zapewniają, aby dane osobowe nie były udostępnione nieupoważnionym osobom fizycznym lub innym nieupoważnionym podmiotom.

W art. 2c ust. 15 określono procedury zapewniające weryfikację poprawności danych cudzoziemców. Zgodnie z tym przepisem, w przypadku gdy Komendant Główny Straży Granicznej, inny organ administracji publicznej lub inny podmiot realizujący zadania publiczne posiada informacje, że dane przetwarzane w systemie źródłowym są niezgodne z prawdą lub są nieaktualne, informuje o tym w drodze teletransmisji organ lub inny podmiot, który prowadzi system źródłowy. Właściwy organ lub podmiot, który prowadzi system źródłowy, dokonuje weryfikacji danych i w przypadku potwierdzenia, że dane są niezgodne z prawdą lub nieaktualne, dokonuje odpowiednich zmian danych przetwarzanych w systemie źródłowym, zawiadamiając o tym organ lub podmiot, który przekazał informacje.

W art. 2c ust. 16 wskazano, że minister właściwy do spraw wewnętrznych uczestniczy w realizacji zadań związanych z rozwojem i utrzymaniem KRC przez Komendanta Głównego Straży Granicznej. Ze względu na zasięg i oddziaływanie systemu, konieczność integracji prawnej oraz technicznej wielu systemów źródłowych oraz właściwość wskazanych organów w tym zakresie, organy te uczestniczyć będą w realizacji zadań związanych z rozwojem i utrzymaniem KRC, w celu zapewnienia właściwej architektury teleinformatycznej związanej z celami projektowanego systemu.

W projekcie wprowadzono (w ust. 17) delegację ustawową do wydania rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych określającego warunki techniczne umożliwiające integrację systemów źródłowych z KRC, w celu jego zasilania w zakresie danych i informacji przetwarzanych w tych systemach, mając na względzie zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony danych.

Kolejna zmiana ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej ma na celu rozszerzenie zakresu działania Komendanta Głównego Straży Granicznej o pełnienie funkcji jednostki krajowej ETIAS, gdyż zgodnie z prawem krajowym, będzie on organem właściwym w tym zakresie (art. 39 pkt 2).

Art. 40 projektu wprowadza zmianę w ustawie z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym

Rejestrze Karnym, polegającą na modyfikacji w art. 6 w ust. 1 pkt 7, poprzez dodanie na końcu tego przepisu wyrazów „lub przepisach prawa Unii Europejskiej”. Wskazane ma na celu doprecyzowanie, gdyż obecnie źródłem zadań nałożonych na organy są zarówno ustawy, jak i bezpośrednio stosowane przepisy prawne Unii Europejskiej. W przypadku dotyczącym jednostki krajowej ETIAS, jej zadania, w szczególności w zakresie rozpatrywania wniosku o wydanie zezwolenia na podróż, są określone w rozporządzeniu 2018/1240, natomiast projektowana ustawa o udziale RP w europejskim systemie informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) wskazuje organ krajowy – Komendanta Głównego Straży Granicznej – który będzie pełnił funkcję tej jednostki. Dodatkowo projektowana ustawa precyzuje uprawnienia Komendanta Głównego Straży Granicznej służące właściwej realizacji jego zadań jako jednostki krajowej ETIAS, w tym prawo dokonania sprawdzeń w innych systemach (np. art. 9 ust. 4 i 5, art. 10). Ponadto art. 19 ust. 1aa ustawy o KRK wprowadza możliwość złożenia zapytania w formie żądania po uprzednim sprawdzeniu osoby w systemie ECRIS-TCN.

Art. 41 projektu wprowadza zmiany w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Nałożono obowiązek informacyjny na Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców dotyczący wydania dokumentu podróży cudzoziemcowi, który zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia 2018/1240 nie podlega stosowaniu rozporządzenia w zakresie obowiązku posiadania zezwolenia na podróż. Niniejszy obowiązek odnosi się do przepisu art. 55 ust. 5 lit. a rozporządzenia 2018/1240, zgodnie z którym jeżeli obywatel państwa trzeciego uzyskał dokument podróży, jednostka krajowa ETIAS w stosownych przypadkach niezwłocznie usuwa plik wniosku obywatela państwa trzeciego z systemu centralnego ETIAS. Ponadto w celu ujednoczenia właściwości sądów rejonowych orzekających w sprawach detencji administracyjnej cudzoziemców w art. 88b ust. 1 wskazano, że sąd rejonowy właściwy ze względu na siedzibę wnioskującego organu Straży Granicznej, będzie wydawał takie postanowienie. Zmiany celem ujednoczenia brzmienia wprowadzane są również w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz w ustawie z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.

Art. 42 projektu wprowadza zmiany w ustawie z dnia z 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin poprzez nałożenie obowiązku informacyjnego na wojewodę o wydaniu karty pobytu albo karty stałego pobytu cudzoziemcowi, do którego zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia 2018/1240 nie stosuje się tego rozporządzenia. Niniejszy obowiązek odnosi się do przepisu art. 55 ust. 5 lit. c

rozporządzenia 2018/1240, zgodnie z którym jeżeli obywatel państwa trzeciego uzyskał kartę pobytową lub dokument pobytowy (kartę pobytu albo kartę stałego pobytu), jednostka krajowa ETIAS niezwłocznie usuwa plik wniosku obywatela państwa trzeciego z systemu centralnego ETIAS. Ponadto wskazano, że postanowienie o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców wydaje na wniosek organu Straży Granicznej sąd rejonowy właściwy ze względu na siedzibę wnioskującego organu Straży Granicznej.

W art. 43 dotyczącym zmian w ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, proponuje się w załączniku do ustawy w części I opłatą skarbową objąć nową czynność urzędową polegającą na przyjęciu i rozpatrzeniu wniosku o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen – wprowadzenie nowego przedmiotu opłaty skarbowej w wysokości 350 zł wpłynie na wzrost dochodów budżetów gmin. Obecna wysokość opłaty skarbowej podlega przepisom ogólnym i wynosi 10 zł – pkt 53 załącznika do ww. ustawy, tj. „decyzja inna, niż wymieniona w niniejszym załączniku, do której mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego”. Wskazana kwota nie jest adekwatna do charakteru czynności związanych z wcześniejszym cofnięciem zakazu ponownego wjazdu na terytorium RP i innych państw obszaru Schengen. Orzeczenie zakresu tego zakazu (okres oraz obszar) następuje w ramach wydanej cudzoziemcowi decyzji o zobowiązaniu do powrotu w związku z naruszeniem przepisów migracyjnych. Ze względu na charakter postępowania o cofnięcie zakazu wjazdu, jego tryb wnioskowy w celu zniesienia sankcji administracyjnej oraz możliwość skorzystania z przywileju jakim jest wcześniejsze cofnięcie tego zakazu, opłata skarbową powinna być adekwatna do zakresu i rodzaju czynności prowadzonych na wniosek cudzoziemca. Opłata pobierana będzie za przyjęcie każdego wniosku o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu i jego rozpatrzenie (niezależnie od sposobu jego rozstrzygnięcia przez organ tj. w formie decyzji lub innego aktu).

Orzeczone w decyzji o zobowiązaniu do powrotu zakaz ponownego wjazdu jest uzasadnioną konsekwencją naruszenia przepisów prawa obowiązującego w Polsce i na podstawie okoliczności sprawy powinien odnieść wymierny skutek prewencyjno-wychowawczy. Zatem cofnięcie zakazu ponownego wjazdu jest dla cudzoziemca szczególnym uprawnieniem w celu zniesienia sankcji administracyjnej, dzięki któremu będzie uprawniony do ponownego ubiegania się o wjazd i pobyt na terytorium RP i innych państw obszaru Schengen. Wprowadzenie opłaty od przyjęcia i rozpatrzenia wniosku o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu przyczyni się do zwiększenia efektywności postępowania administracyjnego, ograniczenia nadużyć polegających na instrumentalnym składaniu wniosków oraz racjonalizacji kosztów ponoszonych przez administrację publiczną. Proponowana wysokość opłaty skarbowej jest formą ekwiwalentu za czynności podejmowane

w sprawie indywidualnej cudzoziemca i ma na celu: pokrycie kosztów administracyjnych za czynności urzędowe (opłata realizuje zasadę, że osoba która korzysta z określonych czynności administracyjnych powinna również partycypować w ich kosztach); ograniczenie nadmiernej liczby wniosków, które nie zawierają uzasadnienia, informacji lub dokumentów i mogłyby przeciążyć system administracyjny (zdyscyplinowanie wnioskodawców przez skłonienie do większej staranności przy składaniu wniosku przez co skraca się czas na oczekiwanie na wydanie rozstrzygnięcia przez innych cudzoziemców); utrzymanie porządku prawnego i wyrównanie obciążeń podatkowych pełniąc funkcję redystrybucyjną, obciążając opłatą cudzoziemców dokonujących czynności wymagających na ich wniosek interwencji organów administracji. Jednocześnie leży to w interesie społecznym, gdyż opłata ta ma na celu znalezienie równowagi między powszechnym dostępem do środków dochodzenia praw przez cudzoziemca a potrzebą efektywnego zarządzania zasobami publicznymi oraz wpływami do budżetu organów podatkowych. Pomoże to również organizować obieg spraw oraz pracę organu. Jednocześnie wprowadzenie opłaty skarbowej w wysokości 350 zł zachęca wnioskodawców (cudzoziemców) do staranniejszego zapoznania się z uzasadnieniem decyzji i podjęcia czynności, których niewykonanie miało wpływ na wydanie uprzedniej decyzji o zobowiązaniu do powrotu oraz powstrzymanie się w przyszłości od dokonywania dalszych naruszeń przepisów imigracyjnych.

Art. 44 projektu wprowadza zmiany w ustawie z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym dotyczące bezpośredniego dostępu do KSI SIS i VIS dla Straży Granicznej (Komendanta Głównego Straży Granicznej pełniącego rolę jednostki krajowej ETIAS jako organu właściwego w sprawach dotyczących zezwoleń na podróż) w związku z rozpatrywaniem (w tym prowadzeniem konsultacji z innymi jednostkami krajowymi ETIAS państw członkowskich) wniosku o wydanie zezwolenia na podróż, jego unieważnieniem albo cofnięciem, zgodnie z art. 8 ust. 2 lit. a, d, e albo g rozporządzenia 2018/1240.

Kolejny przepis art. 45 dotyczy zmian w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, mających na celu umożliwienie udostępniania Straży Granicznej danych zgromadzonych w rejestrze chorób zakaźnych dotyczących cudzoziemców, którzy ze względu na narażenie, zakażenie lub chorobę zakaźną oraz związane z nimi okoliczności stwarzają wysokie ryzyko epidemiczne. Do celów ETIAS oraz prowadzonej kontroli granicznej w zakresie oceny zdrowia publicznego, utworzony zostanie Wspólny Punkt Kontaktowy w sprawach konsultacji krajowych, który tworzą Główny Inspektor Sanitarny, państwowi wojewódzcy inspektorzy sanitarni oraz państwowi graniczni inspektorzy sanitarni, celem przedstawiania opinii w zakresie zagrożenia dla zdrowia publicznego, w tym wysokiego ryzyka epidemicznego, o którym mowa w przepisach

odrębnych dotyczących udziału Rzeczypospolitej Polskiej w europejskim systemie informacji o podróżach oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) oraz opinii na potrzeby kontroli granicznej.

Art. 46 wprowadza zmiany w ustawie z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim przez nałożenie obowiązku informacyjnego na wojewodę lub ministra właściwego do spraw wewnętrznych, każdego w zakresie swojej właściwości, o nabyciu lub potwierdzeniu posiadania obywatelstwa polskiego przez cudzoziemca, który zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia 2018/1240 nie podlega temu rozporządzeniu. Obowiązek ten odnosi się do przepisu art. 55 ust. 5 lit. b rozporządzenia 2018/1240, zgodnie z którym jeżeli obywatel państwa trzeciego uzyskał obywatelstwo państwa członkowskiego, jednostka krajowa ETIAS niezwłocznie usuwa plik wniosku obywatela państwa trzeciego z systemu centralnego ETIAS.

W art. 47 projektu wprowadza się zmiany w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach poprzez dodanie nowej przesłanki do wydania decyzji o odmowie wjazdu (zmiana w art. 28 w ust. 1). Projekt wprowadza również nową przesłankę do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu (art. 302 ust. 1). Będzie można wydać taką decyzję wobec cudzoziemca, który przebywa lub przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnego zezwolenia na podróż, jeżeli jest lub było ono wymagane zgodnie z rozporządzeniem 2018/1240. Przesłanka ta jest uzasadniona z uwagi na fakt, iż od orzeczenia cudzoziemcowi zakazu wjazdu do wpisania cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest niepożądany, na podstawie art. 435 ust. 1 pkt 1 ustawy o cudzoziemcach, odbywa się niekiedy dopiero po upływie czasu od przekazania Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców informacji o rozstrzygnięciu, co jest spowodowane względami technicznymi.

Obecna sytuacja stwarza lukę polegającą na tym, że cudzoziemiec, któremu orzeczono zakaz wjazdu, do czasu wpisu jego danych do wykazu może przebywać na terytorium państw członkowskich, co stoi w sprzeczności z ideą zakazu wjazdu, jak również z celem art. 11 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich.

Analogicznie, w powyższej sytuacji cudzoziemiec nie powinien mieć możliwości wjazdu na terytorium państw członkowskich podczas odprawy granicznej, co znajduje odzwierciedlenie w proponowanej treści art. 28 ust. 1 pkt 7a ustawy o cudzoziemcach.

Ponadto ustawa wprowadza zmiany przez dodanie art. 79c i nałożenie obowiązku informacyjnego na organ, który wydał wizę Schengen lub wizę krajową cudzoziemcowi, który, zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia, nie podlega rozporządzeniu 2018/1240. Niniejszy obowiązek odnosi się do przepisu art. 55 ust. 6 rozporządzenia 2018/1240, zgodnie z którym jeżeli obywatel państwa trzeciego uzyskał wizę jednolitą lub krajową wizę długoterminową, na wniosek cudzoziemca, jednostka krajowa ETIAS niezwłocznie usuwa plik wniosku obywatela

państwa trzeciego z systemu centralnego ETIAS.

W art. 85 w ust. 1 po wyrazach „Rzeczypospolitej Polskiej” dodaje się wyrazy „na podstawie tej wizy” – ma to na celu wyeliminowanie wątpliwości związanych z okresem, w którym cudzoziemiec jest uprawniony do złożenia wniosku o przedłużenie wizy. Tym samym przedłużenie wizy będzie możliwe, jeżeli wniosek zostanie złożony podczas legalnego pobytu (zgodnego z wszystkimi warunkami) cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie tej wizy, która ma być przedłużona.

W art. 99 dodano kolejną przesłankę odmowy wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy – gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia cudzoziemiec przebywa na terytorium RP w ramach ruchu bezwizowego oraz na podstawie zezwolenia na podróż o ograniczonej ważności terytorialnej, o którym mowa w art. 44 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240. Ze względu na to, że wobec cudzoziemca stwierdzono istnienie przesłanek faktycznych, by uznać, że obecność danej osoby na terytorium państw członkowskich stwarza lub stworzy ryzyko dla bezpieczeństwa, ryzyko nielegalnej imigracji lub wysokie ryzyko epidemiczne, czyli ograniczono ważność terytorialną zezwolenia na podróż zgodnie z art. 44 rozporządzenia 2018/1240, projekt ustawy wyklucza możliwość skutecznego ubiegania się o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy takiemu cudzoziemcowi. Tym samym, złożenie wniosku podczas przebywania cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach ruchu bezwizowego i posiadanie zezwolenia na podróż, o którym mowa w art. 44 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240, prowadzi do odmowy wszczęcia postępowania administracyjnego.

W art. 100 ust. 1 ustanowiono kolejną przesłankę do odmowy wydania decyzji o udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy, gdy wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy został złożony podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnego zezwolenia na podróż, o którym mowa w art. 36 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240, jeżeli było ono wymagane zgodnie z tym rozporządzeniem, lub przebywa na tym terytorium bez tego zezwolenia, jeżeli jest ono wymagane. Jednocześnie wymóg posiadania takiego zezwolenia na podróż został wskazany w art. 105 ust. 1. Tym samym posiadanie ważnego zezwolenia na podróż, o którym mowa w art. 36 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240 będzie wymogiem, który będzie uprawniał cudzoziemca do podjęcia dalszych kroków legalizacyjnych na terytorium RP. Wymóg posiadania zezwolenia na podróż, o którym mowa w art. 36 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240 wskazano również w zmienianych art. 139f, art. 139l, art. 139s, art. 139t, art. 196, art. 202 ust. 1, art. 206 ust. 1, art. 213 ust. 1 czy też ustanowiono wyjątki od wymogu jego posiadania w art. 165 ust. 3, art. 187 pkt 6 i 7.

W przepisach tych przyjęto założenie, że pojęcie legalnego lub nielegalnego pobytu cudzoziemca, występujące w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, będzie

w dalszym ciągu odnosiło się do wymogu posiadania podstawy legalnego pobytu cudzoziemca na terytorium Polski np. w postaci wizy, zezwolenia pobytowego lub legalnego pobytu wynikającego z przepisów prawa. Wymóg posiadania zezwolenia na podróż dla obywateli krajów trzecich, o którym mowa w rozporządzeniu 2018/1240, będzie stanowił dodatkowy warunek wjazdu i pobytu tych obywateli, wjeżdżających lub przebywających na terytorium Polski w ramach ruchu bezwizowego, wynikający z prawa UE.

W art. 196 ust. 1 dodano kolejną przesłankę odmowy wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt stały - gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia cudzoziemiec przebywał na terytorium RP na podstawie zezwolenia na podróż z art. 44 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240 lub bez ważnego zezwolenia na podróż, o którym mowa w art. 36 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240, jeżeli było ono wymagane zgodnie z tym rozporządzeniem. Jednocześnie wymóg posiadania takiego zezwolenia na podróż w dniu złożenia wniosku o pobyt stały został wskazany w art. 202 ust. 1.

Ponadto w art. 213 dodano kolejną przesłankę odmowy wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE - gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia cudzoziemiec przebywał na terytorium RP na podstawie zezwolenia na podróż, o którym mowa w art. 44 ust. 1 (art. 213 ust. 1) oraz bez ważnego zezwolenia na podróż, o którym mowa w art. 36 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240, jeżeli jest ono wymagane zgodnie z tym rozporządzeniem.

Rozszerzenie przesłanek odmowy wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt stały oraz udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE ma na celu zapobieżenie nadużyciom ze strony cudzoziemców nieposiadających wymaganego zezwolenia na podróż, o którym mowa w art. 36 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240 lub przebywających w szczególnych okolicznościach na terytorium RP na podstawie zezwolenia na podróż, o którym mowa w art. 44 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240.

Projektowany art. 248b wskazuje, że w przypadku, o którym mowa w art. 55 ust. 6 rozporządzenia 2018/1240, organ, który wydał lub wymienił kartę pobytu, przekazuje niezwłocznie, na wniosek cudzoziemca, Komendantowi Głównemu Straży Granicznej, informacje o wydaniu lub wymianie karty pobytu cudzoziemcowi posiadającemu ważne zezwolenie na podróż, o którym mowa w art. 36 ust. 1 lub art. 44 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240. Jednostka krajowa ETIAS niezwłocznie usuwa plik wniosku obywatela państwa trzeciego z systemu centralnego ETIAS.

W projektowanym art. 299 ust. 2a wskazano, że cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem okresu pobytu objętego wizą Schengen, wizą krajową lub zezwoleniem na podróż, jeżeli jest ono wymagane zgodnie z rozporządzeniem 2018/1240 oraz przed upływem okresu ważności tej wizy lub zezwolenia. Tym samym dodano

zezwolenie na podróż jak nowy warunek wjazdu i pobytu, wymagany w przypadku cudzoziemców objętych zakresem art. 2 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240. Posiadanie ważnego zezwolenia na podróż stanowi warunek pobytu, który musi być spełniony przez cały okres pobytu krótkoterminowego na terytorium państw członkowskich. Samo złożenie, a następnie oczekiwanie na rozpatrzenie przedmiotowego wniosku o wydanie zezwolenia na podróż, nie jest realizacją obowiązku (warunku koniecznego) posiadania ważnego zezwolenia na podróż. Złożenie takiego wniosku powinno odbyć się z odpowiednim wyprzedzeniem przed planowaną podróżą lub, jeśli obywatel państwa trzeciego znajduje się na terytorium państw członkowskich, przed utratą ważności posiadanego przez niego już zezwolenia na podróż. Jednocześnie posiadacz zezwolenia na podróż może złożyć wniosek o wydanie nowego zezwolenia na podróż 120 dni przed utratą ważności posiadanego zezwolenia na podróż. Tym samym, celem zapewnienia ciągłości pobytu zgodnego z warunkami rozporządzenia 2018/1240 (posiadanie ważnego zezwolenia na podróż) oraz ze względu na wyprzedzającą możliwość ponownego ubiegania się o wydanie zezwolenia na podróż przed utratą ważności poprzedniego, złożenie samego wniosku o wydanie tego zezwolenia nie prowadzi do spełnienia warunków wjazdu i pobytu na terytorium państw członkowskich. Dopiero wydane zezwolenie na podróż potwierdza, że obywatel państwa trzeciego zwolniony z obowiązku wizowego kwalifikuje się do odbycia podróży lub dalszego pobytu w strefie Schengen, oraz że taka podróż lub dalszy pobyt nie stwarza ryzyka dla bezpieczeństwa, ryzyka nielegalnej imigracji lub wysokiego ryzyka epidemicznego. Brak uzyskania kolejnego zezwolenia na podróż (w tym o ograniczonej ważności terytorialnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej) będzie skutkowało obowiązkiem opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem okresu pobytu objętego tym zezwoleniem. Obowiązek ten, zgodnie z dodawanym w art. 299 ust. 8b nie będzie dotyczył sytuacji, gdy cudzoziemiec posiada ważny dokument uprawniający go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub gdy z przedmiotowej ustawy lub z innych ustaw wynika, że jego pobyt na tym terytorium uważa się za legalny. Ponadto w art. 299 w ust. 7 wskazano, że aby pobyt został uznany za legalny w trakcie czasu na opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (30 dni), wniosek legalizacyjny nie może zostać złożony po upływie ważności zezwolenia na podróż, jeżeli było ono wymagane zgodnie z rozporządzeniem 2018/1240. Art. 299 w ust. 8 wskazuje na zakres wyłączeń z obowiązku opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie 30 dni, w sytuacji, gdy pobyt cudzoziemca na tym terytorium uważa się za legalny oraz posiada ważne zezwolenie na podróż. Kolejny ust. 8b doprecyzowuje zakres wyłączeń w odniesieniu do przepisów ust. 2a, których nie stosuje się, jeżeli cudzoziemiec posiada ważny dokument uprawniający go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub z ustawy, z innych ustaw lub aktów prawa Unii Europejskiej wynika, że jego pobyt na tym terytorium uważa się za legalny.

Projektowane nowe brzmienie art. 299 ust. 9 pkt 2 polega na dodaniu w jego treści odniesienia do decyzji o uznaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny. W dotychczasowej praktyce prowadziło to do wątpliwości interpretacyjnych w związku z brakiem wskazania przedmiotowej decyzji w katalogu wyłączeń.

W art. 300 uszczegółowiono kwestie złożenia wniosku o przedłużenie okresu pobytu w ramach ruchu bezwizowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez wskazanie, że musi zostać dokonane nie później niż w ostatnim dniu ważności zezwolenia na podróż, jeżeli jest ono wymagane zgodnie z rozporządzeniem 2018/1240. Ponadto dodano ust. 2a, który stanowi, że cudzoziemcowi odmawia się przedłużenia okresu pobytu w ramach ruchu bezwizowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli w dniu złożenia wniosku przebywał na tym terytorium bez ważnego zezwolenia na podróż, jeżeli było ono wymagane zgodnie z rozporządzeniem 2018/1240, lub przebywa na tym terytorium bez tego zezwolenia, jeżeli jest wymagane. Tym samym cudzoziemiec jest obowiązany do posiadania zezwolenia na podróż w dniu złożenia wniosku o przedłużenie okresu pobytu w ramach ruchu bezwizowego, jak i w trakcie całego postępowania administracyjnego niezależnie od treści rozstrzygnięcia (decyzji pozytywnej lub negatywnej dla cudzoziemca). Wskazać należy, że każdy pobyt w ramach ruchu bezwizowego powinien uwzględniać konieczność spełniania warunku jakim jest posiadanie ważnego zezwolenia na podróż.

Projektowana regulacja przewiduje również zmiany w zakresie przesłanek do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, przez dodanie w art. 302 ust. 1 nowego pkt 1a dotyczącego sytuacji, gdy cudzoziemiec przebywa lub przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnego zezwolenia na podróż, jeżeli jest lub było ono wymagane zgodnie z rozporządzeniem 2018/1240. Brak ważnego zezwolenia na podróż będzie kolejną odrębną przesłanką umożliwiającą wydanie cudzoziemcowi decyzji powrotowej. Jednocześnie rozporządzenie 2018/1240 wskazuje, że ważne zezwolenie na podróż jest warunkiem pobytu, który musi być spełniony przez cały okres pobytu krótkoterminowego na terytorium państw członkowskich, dlatego w projekcie ustawy jest odniesienie do czasu teraźniejszego oraz przeszłego, związanego z przedmiotem dodawanej regulacji. Ponadto dodaje się przesłankę wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu (pkt 7a) dotyczącą obowiązywania zakazu ponownego wjazdu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen albo zakazu ponownego wjazdu tylko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Projektowane nowe brzmienie art. 314 ust. 1 wskazuje, że organ właściwy do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 1-8 i 10-16 przedmiotowej ustawy, poucza cudzoziemca posiadającego zezwolenie na podróż, o którym mowa w art. 44 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240, które nie uprawnia do

wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o obowiązku niezwłocznego wyjazdu na terytorium tego państwa lub państw członkowskich, do których posiadacz zezwolenia na podróż w trakcie jego ważności ma prawo się udać.

Jednocześnie zmiany w art. 428 ust. 1 pkt 6 oraz art. 430 ust. 8 ustawy o cudzoziemcach, odnoszą się do prowadzonych w zakresie wyżej wymienionych pouczeń rejestrów.

Zmiana brzmienia art. 320 ust. 1 polega na doprecyzowaniu przesłanek, celem wyeliminowania wątpliwości dotyczących cofnięcia zakazu ponownego wjazdu orzeczonego w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. Organ, który w pierwszej instancji wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, może cofnąć zakaz, o którym mowa w art. 318, na wniosek cudzoziemca, w drodze decyzji, jeżeli cudzoziemiec wykaże, że wykonał obowiązki wynikające z decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, chyba że jego ponowny wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innych państw obszaru Schengen ma nastąpić ze względu na uzasadnione okoliczności, zwłaszcza ze względów humanitarnych.

Postępowania o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu dotyczą skrócenia obowiązywania sankcji administracyjnej jaką jest nałożenie na cudzoziemca zakazu ponownego wjazdu na terytorium RP i innych państw obszaru Schengen. Orzeczenie zakresu tego zakazu (okres oraz obszar) następuje w ramach wydanej cudzoziemcowi decyzji o zobowiązaniu do powrotu. Wykonanie takiej decyzji prowadzi do tego, iż cudzoziemiec nie zamieszkuje na terytorium RP – należy uznać, że jest „osobą zamieszkałą za granicą”.

W chwili obecnej, brak wniesienia opłaty skarbowej (10 zł) przez wnioskującego cudzoziemca (zamieszkałego za granicą) o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu, prowadzi i tak do konieczności załatwienia sprawy przez organy Straży Granicznej i rozpatrzenie podania. Jednocześnie prowadzi to do konieczności podjęcia dalszych kroków tj. zgodnie z art. 265 Kpa - egzekucji administracyjnej kosztów i opłat (co w chwili obecnej ze względu na niski koszt wniesienia podania, tj. 10 zł jest nierentowne dla organów podatkowych).

Wprowadzenie wskazanego rozwiązania przez dodanie ust. 4 w art. 320 będzie zatem obligowało cudzoziemca do wniesienia opłaty skarbowej W przypadku gdy taka opłata skarbowa nie zostanie wniesiona z chwilą wniesienia podania oraz na wezwanie organu nie zostanie wniesiona w wyznaczonym terminie, podanie będzie podlegało zwrotowi lub czynność uzależniona od opłaty zostanie zaniechana (z wyjątkiem przypadków kodeksowych, tj. art. 261 par. 4 pkt 1-2 Kpa jeżeli za niezwłocznym załatwieniem przemawiają względy społeczne lub wzgląd na ważny interes strony oraz jeżeli wniesienie podania stanowi czynność, dla której jest ustanowiony termin zawity).

Cofnięcie zakazu ponownego wjazdu jest dla cudzoziemca pozytywnym uprawnieniem w celu zniesienia sankcji administracyjnej, dzięki któremu będzie uprawniony do ponownego

ubiegania się o wjazd i pobyt na terytorium RP i innych państw obszaru Schengen. Cofnięcie zakazu wjazdu niezależnie od sytuacji powinno podlegać opłacie skarbowej. Tym samym obowiązek wniesienia opłaty skarbowej z wydanie decyzji za przyjęcie i rozpatrzenie wniosku o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen, będzie obowiązywał bez względu na miejsce zamieszkania osoby wnoszącej o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu.

Jednocześnie obecne rozwiązania systemów płatniczych pozwalają na bezproblemowe wniesienie takiej opłaty przez osoby zamieszkujące (przebywające) za granicą przez wskazanie przez właściwy organ podatkowy danych do międzynarodowego przelewu bankowego na jego numer rachunku bankowego.

Dodawany w art. 321 ustawy o cudzoziemcach ust. 3 i ust. 4, stanowić będzie *lex specialis* względem art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego. Przepis określa, że załatwienie sprawy w postępowaniu odwoławczym, jako szczególnie skomplikowanej ze względu na charakter postępowania dowodowego i jego złożoność, powinno nastąpić nie później niż w ciągu sześciu miesięcy od dnia otrzymania odwołania. Jeżeli to odwołanie nie spełnia wymogów przewidzianych przepisami prawa, wskazany termin biegnie od dnia uzupełnienia braków. Ewentualne dalsze prowadzenie sprawy i wyznaczenie nowego terminu jej załatwienia po upływie terminu sześciu miesięcy będzie podlegać przepisom ogólnym ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego. Termin ten będzie miał zastosowanie w postępowaniach odwoławczych w sprawach o zobowiązanie cudzoziemca do powrotu, przedłużenie terminu dobrowolnego wyjazdu oraz cofnięcie zakazu ponownego wjazdu, w trybach określonych w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego dotyczących wymienionych spraw. Ponadto obowiązek, o którym mowa w art. 54 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, właściwy organ będzie realizował w terminie 90 dni od dnia otrzymania skargi. Zważywszy na stopień złożoności spraw o zobowiązanie cudzoziemca do powrotu oraz przewidzianą w ustawie o cudzoziemcach konstrukcję tego procesu, zawierającego faktycznie kilka rozstrzygnięć w jednej decyzji, tj. nakaz opuszczenia kraju, rozstrzygnięcie co do terminu dobrowolnego wyjazdu oraz co do zakazu wjazdu do Polski i innych państw obszaru Schengen, co do zgody na pobyt ze względów humanitarnych, jak również odnośnie zgody na pobyt tolerowany w Rzeczypospolitej Polskiej, należy wskazać, iż do postępowania w tym przedmiocie nie powinny mieć zastosowania przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego w zakresie terminów załatwienia sprawy. Z uwagi na złożoność postępowania podyktowaną różnymi, nieraz niejednoznacznymi stanami faktycznymi oraz wysoki stopień skomplikowania tych postępowań, zasadne jest ustanowienie przepisów szczególnych dotyczących terminów załatwienia sprawy

administracyjnej w tym przedmiocie.

Komendant Główny Straży Granicznej w powyższych sprawach, jako że rozstrzyga sprawę całkowicie na nowo zgodnie z zasadą dwuinstancyjności postępowania, to mając na względzie liczbę postępowań oraz opisany już stopień zawichości i wielowatkowości orzeczeń zapadających w jednej decyzji, organ wyższego stopnia powinien mieć zapewniony adekwatny czas pozwalający na rzetelne i kompleksowe rozpoznanie sprawy, zapewniające realny dostęp stronie do skutecznego środka odwoławczego.

W zakresie zmian w art. 334, Straż Graniczna w swej praktyce służbowej na kanwie udzielania pomocy w dobrowolnym powrocie zidentyfikowała potrzebę objęcia pomocą w dobrowolnym powrocie cudzoziemców, na wniosek których następuje umorzenie postępowania w sprawie dotyczącej legalizacji pobytu (tj. o zezwolenie na pobyt czasowy, stały lub rezydenta długoterminowego UE) toczącego się przed wojewodą lub Szefem Urzędu do Spraw Cudzoziemców. W takiej sytuacji zgodnie z art. 299 ust. 6 lit. a ustawy o cudzoziemcach, osoby te mają obowiązek opuszczenia terytorium Polski przed upływem 30 dni od dnia, gdy decyzja w przedmiocie umorzenia postępowania stała się ostateczna, a w przypadku wydania decyzji przez organ wyższego stopnia – od dnia, w którym decyzja została cudzoziemcowi doręczona – gdyż po tym okresie ich pobyt będzie uznany za nielegalny, w rozumieniu art. 302 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach.

Cudzoziemcy objęci tym obowiązkiem niejednokrotnie występują do Komendanta Głównego Straży Granicznej z wnioskiem o udzielenie pomocy w dobrowolnym powrocie, jednakże w obecnym stanie prawnym brak jest przesłanki umożliwiającej udzielenie tym osobom pomocy. W związku z tym proponuje się dodanie nowej przesłanki udzielenia przez Komendanta Głównego Straży Granicznej pomocy w dobrowolnym powrocie w przypadku, gdy postępowanie o zezwolenie na pobyt czasowy, zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE zostało umorzone na wniosek cudzoziemca, a nie upłynął termin, o którym mowa w art. 299 ust. 6 lit. a. W takiej sytuacji cudzoziemiec będzie mógł wystąpić z wnioskiem co najmniej na 7 dni przed upływem terminu, o którym mowa w art. 299 ust. 6 pkt 1 lit. a ustawy o cudzoziemcach, aby zapewnić Komendantowi Głównemu Straży Granicznej niezbędny czas na rozpatrzenie wniosku.

Zmieniający art. 397 ust. 1 pkt 2 i art. 401 ust. 2 określa, że Straż Graniczna będzie uprawniona do wystąpienia do sądu właściwego ze względu na siedzibę wnioskującego organu Straży Granicznej z wnioskiem o umieszczenie cudzoziemca w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub w strzeżonym ośrodku. Obecna regulacja wskazuje na konieczność złożenia takiego wniosku do sądu właściwego ze względu na miejsce zatrzymania małoletniego, co ze względu na zasięg terytorialny jednostek organizacyjnych Straży Granicznej i umiejscowienie ich siedzib na terenie służbowej odpowiedzialności obejmującej

kilka lub kilkanaście powiatów, negatywnie wpływa na czas realizowanych czynności względem tak szczególnej grupy cudzoziemców jaką stanowią małoletni bez opieki.

Nowelizowane artykuły 459 i 462 odnoszą się do obowiązków przewoźników, którzy drogą powietrzną, morską lub lądową zamierzają przywieźć cudzoziemców do granicy. Przewoźnicy będą zobligowani do podjęcia wszelkich niezbędnych środków, aby zapewnić, że cudzoziemiec zamierzający wjechać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ma ważne zezwolenie na podróż, jeżeli jest ono wymagane zgodnie z rozporządzeniem 2018/1240. W przypadku, gdy wymóg ten nie zostanie spełniony przez przewoźnika, komendant placówki Straży Granicznej, który odmówił cudzoziemcowi z tego powodu wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będzie uprawniony do nałożenia kary administracyjnej na przewoźnika. Jednocześnie projektowana ustawa zawiera wyłączenie w zakresie nakładania kar administracyjnych na przewoźników w przypadku, gdy przewoźnik z powodu braku technicznej możliwości spowodowanej awarią jakiegokolwiek części systemu ETIAS nie będzie mógł dokonać zapytania i uzyskać dostępu do danych dla przewoźników, o którym mowa w art. 45 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240.

Art. 48 wprowadza w ustawie z dnia 25 czerwca 2015 r. Prawo konsularne zadania konsuli w zakresie przeprowadzenia rozmowy z cudzoziemcem w sprawach dotyczących zezwolenia na podróż, sporządzenia i przekazania opinii z tej rozmowy, a jeżeli dokonał zapisu rozmowy, przekazania także jej zapis.

Art. 49 wprowadza zmiany w ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tj. cudzoziemcy przebywający w ramach ruchu bezwizowego będą zobowiązani do posiadania ważnego zezwolenia na podróż w celu możliwości legalnego wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa wprowadza możliwość przetwarzania w rejestrze spraw dotyczących zezwoleń na pracę, spraw dotyczących zezwoleń na pracę sezonową oraz spraw dotyczących oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi - Głównego Identyfikatora Cudzoziemca, nadawanego i przetwarzanego w Krajowym Rejestrze Cudzoziemców.

Pozyskanie tych danych od organów Straży Granicznej nastąpi w drodze teletransmisji, a jego podstawą będą przepisy dotyczące udostępniania danych z Krajowego Rejestru Cudzoziemców. Zakres pozyskiwanych danych obejmować będzie informacje i dane udostępniane z KRC. Do celów prowadzenia postępowanie w sprawie zezwolenia na pracę lub oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi, organy prowadzące te postępowania będą zatem wykorzystywały dane i informacje dotyczące cudzoziemca, w tym Główny Identyfikator Cudzoziemca.

Dalsze udostępnianie pozyskanych danych uprawnionym organom i instytucjom,

odbędzie się na podstawie przepisów szczególnych regulujących zasady ich dostępu do danych gromadzonych w Krajowym Rejestrze Cudzoziemców.

Art. 50 wprowadza zmiany w art. 47 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Zmiana umożliwi wojewódzkim i powiatowym urządowi pracy przetwarzanie danych osobowych cudzoziemca w postaci Głównego Identyfikatora Cudzoziemca.

10. Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

W projektowanym art. 51 ustawy uregulowano wymóg posiadania ważnego zezwolenia na podróż, który stosuje się od daty uruchomienia i rozpoczęcia wykorzystywania systemu ETIAS, zgodnie z art. 88 ust. 5 rozporządzenia 2018/1240, tj. od daty ustalonej przez Komisję Europejską z uwzględnieniem okresu przejściowego – 6 miesięcy, który może być jednokrotnie przedłużony przez Komisję o maksymalnie 6 miesięcy – podczas którego wymóg posiadania ważnego zezwolenia na podróż nie ma zastosowania, oraz okresu karencji – 6 miesięcy – podczas którego służby graniczne wyjątkowo zezwalają cudzoziemcom objętym wymogiem posiadania zezwolenia na podróż na przekroczenie granicy zewnętrznej pomimo braku posiadania tego zezwolenia, jeżeli pozostałe warunki wjazdu są spełnione.

Jednocześnie wskazano, że w okresie przejściowym, o którym mowa w art. 83 ust. 1 rozporządzenia 2018/1240, nie stosuje się przepisów art. 99 ust. 1 pkt 8a, art. 100 ust. 1 pkt 10, art. 105 ust. 1, art. 132, art. 139f ust. 2 pkt 3, art. 139s ust. 1 pkt 5, art. 139t ust. 1, art. 141, art. 147 ust. 1 i 2, art. 154 ust. 1–3, art. 157d ust. 1 i 2, art. 164, art. 165 ust. 1a i 4, art. 178, art. 185b, art. 187 pkt 6 i 7, art. 191 ust. 1 pkt 1 i 4, art. 196 ust. 1 pkt 1 lit. aa oraz e, art. 202 ust. 1, art. 213 ust. 1 pkt 1 lit. aa oraz i, art. 299 ust. 2a oraz 7 i 8, art. 300 ust. 2 i 2a, art. 302 ust. 1 pkt 1a, art. 314 ust. 1, art. 459 ust. 1, art. 462 ust. 1, ust. 2a i ust. 3 pkt 3 ustawy zmienianej w art. 46 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Ponadto w okresie karencji, o którym mowa w art. 83 ust. 3 zdanie pierwsze rozporządzenia 2018/1240, cudzoziemcowi będzie się zezwalało na przekroczenie granicy zewnętrznej w przypadku, o którym mowa w art. 83 ust. 3 zdanie trzecie rozporządzenia 2018/1240, i nie będą miały do niego zastosowania przepisy art. 99 ust. 1 pkt 8a, art. 100 ust. 1 pkt 10, art. 105 ust. 1, art. 132, art. 139f ust. 2 pkt 3, art. 139s ust. 1 pkt 5, art. 139t ust. 1, art. 141, art. 147 ust. 1 i 2, art. 154 ust. 1–3, art. 157d ust. 1 i 2, art. 164, art. 165 ust. 1a i 4, art. 178, art. 185b, art. 187 pkt 6 i 7, art. 191 ust. 1 pkt 1 i 4, art. 196 ust. 1 pkt 1 lit. aa oraz e, art. 202 ust. 1, art. 213 ust. 1 pkt 1 lit. aa oraz i, art. 299 ust. 2a oraz 7 i 8, art. 300 ust. 2 i 2a, art. 302 ust. 1 pkt 1a, art. 314 ust. 1, art. 459 ust. 1, art. 462 ust. 1, ust. 2a i ust. 3 pkt 3 ustawy zmienianej w art. 46 w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą w okresie jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczętym bezpośrednio po tym przekroczeniu granicy

zewnętrznej. Wskazane rozwiązania mają na celu usystematyzowanie zakresu obowiązywania przepisów wpływających na prawa i obowiązki cudzoziemców w zakresie legalizacji ich pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Kolejny przepis, tj. art. 52 określa obowiązek zapewnienia przez Straż Graniczną i konsulów istotnych informacji dotyczących składania wniosków o zezwolenie na podróż. Kampania informacyjna będzie miała na celu poinformowanie obywateli państw trzecich, objętych zakresem podmiotowym rozporządzenia 2018/1240, o wymogu posiadania przez nich ważnego zezwolenia na podróż, w celu przekroczenia granic zewnętrznych i posiadania takiego zezwolenia przez cały okres pobytu krótkoterminowego na terytorium państw członkowskich oraz m.in. o kryteriach, warunkach i procedurach składania wniosków o zezwolenie na podróż. Okres zapewniania informacji będzie trwał przez 3 lata, a jego początek nastąpi na 6 miesięcy przed datą uruchomienia systemu ETIAS.

W projekcie uregulowano także zagadnienia o charakterze dostosowującym, zapewniających właściwy przebieg przygotowań po stronie organów krajowych do uruchomienia i wykorzystywania systemu ETIAS poprzez KSI ETIAS.

W art. 53 wskazano, że Komendant Główny Straży Granicznej (COT KSI ETIAS) prowadzi współpracę w zakresie przeprowadzania kompleksowego testu ETIAS.

Zgodnie z projektowanymi przepisami (art. 54), celem zapewnienia prawidłowości i bezpieczeństwa funkcjonowania systemu i przetwarzanych poprzez ten system danych ETIAS Komendant Główny Straży Granicznej, przed uruchomieniem KSI ETIAS, wystąpi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli w zakresie spełniania przez KSI ETIAS wymogów określonych w przepisach o ochronie danych osobowych. Określone zostały również uprawnienia Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, zastępcy Prezesa Urzędu lub upoważnionych przez niego pracowników w zakresie prowadzenia kontroli spełnienia przez KSI ETIAS wymogów określonych w przepisach o ochronie danych osobowych. W projekcie wskazano także podmiot właściwy do wykonywania uprawnień, o których mowa w art. 84 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych wykonując powyższe uprawnienia, przedstawi Komendantowi Głównemu Straży Granicznej pisemną opinię w zakresie spełnienia przez KSI ETIAS wymogów określonych w przepisach o ochronie danych osobowych, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w KSI ETIAS przekaze Komendantowi Głównemu Straży Granicznej zalecenia pokontrolne w formie pisemnej.

Projektowana ustawa określa również sposób postępowania w przypadku przedstawienia przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych zaleceń pokontrolnych. Zgodnie z projektowanym przepisem Komendant Główny Straży Granicznej ma prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń odnośnie przekazanych zaleceń

pokontrolnych, w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, jak również w przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Komendant Główny Straży Granicznej jest obowiązany wykonać zalecenia pokontrolne, a następnie wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie ponownej kontroli.

Kolejne przepisy art. 55 i art. 56 zobowiązują Komendanta Głównego Straży Granicznej do poinformowania, przed uruchomieniem KSI ETIAS, ministra właściwego do spraw wewnętrznych o gotowości do uruchomienia produkcyjnego KSI ETIAS. Minister sprawdza gotowość do prawidłowej eksploatacji KSI ETIAS przez poszczególne organy uprawnione do bezpośredniego dostępu do KSI ETIAS. Do celów efektywnego i skutecznego wykonania tych czynności, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych przysługują uprawnienia, o których mowa w art. 33 ust. 2 i art. 34 ustawy.

Artykuły 57-60 zawierają rozwiązania o charakterze dostosowującym, związanym z wdrożeniem Krajowego Rejestru Cudzoziemców. Projekt ustawy regulującej udział Rzeczypospolitej Polskiej w europejskim systemie informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) przewiduje wdrożenie tego systemu jako jedno z zadań Straży Granicznej (jako koordynatora) określone w ramach przyjętego w dniu 10 marca 2023 r. przez Radę Ministrów Planu dostosowania organów polskiej administracji do współpracy z przebudowanymi wielkoskalowymi systemami informacyjnymi UE „MasterPlan”.

Straż Graniczna w ramach środków finansowych z budżetu krajowego i środków unijnych z Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego w latach 2021–2023 dokonała zakupu m.in.: infrastruktury mocy obliczeniowej i sieciowej wraz z niezbędnym oprogramowaniem, subskrypcji oraz urządzeń bezpieczeństwa wraz z komponentami sieciowymi, infrastruktury sprzętowo-programowej na potrzeby wdrożenia, utrzymania oraz funkcjonowania systemu ETIAS, wysokiej jakości sprzętu informatycznego dla zespołu programistów funkcjonującego w ramach Straży Granicznej oraz personelu jednostki krajowej ETIAS, a także sprzętu biurowego dla przedmiotowej jednostki. Sfinansowano ponadto szereg specjalistycznych szkoleń dla funkcjonariuszy SG odpowiadających za wdrożenie wskazanego systemu.

Mając na uwadze przepisy rozporządzenia 2018/1240 i zapisy „MasterPlanu”, podstawowym zadaniem jest dalsza rozbudowa wdrażanego systemu, jak również jego dalsze utrzymanie oraz zarządzanie. W tym celu Straż Graniczna zaplanowała do realizacji w latach 2025–2034 szereg zadań, m.in. rozbudowę oraz utrzymanie wsparcia w zakresie urządzeń bezpieczeństwa sieciowego, systemu mocy obliczeniowej i pamięci masowej, urządzeń telekomunikacyjnych oraz sprzętu i systemu wykorzystywanego w przyszłości do realizacji zadań z zakresu interoperacyjności systemów wielkoskalowych UE.

Komendant Główny Straży Granicznej zapewni zasilanie, w drodze teletransmisji,

Krajowego Rejestru Cudzoziemców z chwilą jego utworzenia, danymi i informacjami przez system teleinformatyczny tj. Centralny System Informatyczny Straży Granicznej (CSI SG). Ponadto w celu zasilania KRC przez systemy źródłowe innych organów, organy te będą zobowiązane do współpracy z Komendantem Głównym Straży Granicznej w zakresie niezbędnym do konfiguracji ich własnych systemów teleinformatycznych z KRC. W tym celu organ lub podmiot zasilający przygotowuje prowadzony przez siebie system teleinformatyczny lub systemy teleinformatyczne do integracji z KRC, na podstawie dokumentacji technicznej opracowanej przez Komendanta Głównego Straży Granicznej, a następnie wystąpi do Komendanta Głównego Straży Granicznej o sprawdzenie i potwierdzenie poprawnego podłączenia ich systemu źródłowego do KRC. Jednocześnie Komendant Główny Straży Granicznej opracuje niezbędną dokumentację techniczną, która doprowadzi do połączenia systemów teleinformatycznych organów administracji publicznej oraz innych podmiotów realizujących zadania publiczne. Konfiguracja systemów źródłowych z Krajowym Rejestrem Cudzoziemców powinna nastąpić w okresie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów dotyczących KRC. Rozpoczęcie zasilania KRC w drodze teletransmisji, danymi i informacjami z systemu źródłowego lub systemów źródłowych jednego lub kilku organów lub podmiotów nastąpi po ogłoszeniu komunikatu przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, określającego dzień rozpoczęcia zasilania KRC.

W art. 61-62 zostały zawarte przepisy przejściowe. Art. 61 wskazuje, że opłata skarbową za przyjęcie i rozpatrzenie wniosku o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu wprowadzana w ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej będzie stosowana do wniosków składanych od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Art. 62 dotyczy z kolei sytuacji udostępniania właściwym organom Straży Granicznej danych zgromadzonych w rejestrze chorób zakaźnych do czasu zapewnienia rozwiązań technicznych i organizacyjnych umożliwiających ich udostępnianie w drodze teletransmisji.

W art. 63-67 określono limit wydatków dla Komendanta Głównego Straży Granicznej, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, Komendanta Głównego Policji oraz Głównego Inspektora Sanitarnego.

W odniesieniu do źródeł finansowania, o których mowa w pkt 6 Oceny Skutków Regulacji, należy wskazać, że Straż Graniczna pozyskała środki z budżetu Unii Europejskiej na realizację wyszczególnionych potrzeb, m.in. na zakup sprzętu teleinformatycznego dla jednostki krajowej ETIAS. W ramach Planu Dostosowania Organów Polskiej Administracji do Współpracy z przebudowanymi Wielkoskalowymi Systemami Informacyjnymi UE – MasterPlan, zaplanowany został do realizacji, m.in. projekt pn. Wdrożenie systemu ETIAS. Założenia finansowe do omawianego projektu wielkoskalowego, opracowano w oparciu

o realizowane na przestrzeni ostatnich lat w ww. obszarze umowy, przeprowadzone analizy rynku, które uwzględniały jednocześnie ryzyko inflacji i ryzyko walutowe (kurs USD oraz EUR). Jednakże należy mieć na uwadze, iż wskazane skutki finansowe są szacunkowe, w związku z tym dokonanie rozbicia tych skutków na poszczególne rodzaje wydatków może nie być wiążące i ulec zmianie w perspektywie wydłużonego okresu wejścia w życie regulacji. Z uwagi na fakt, że wejście w życie projektowanej ustawy będzie powodowało skutki finansowe dla sektora finansów publicznych polegające na konieczności zwiększenia limitu wydatków w części 42 – Sprawy wewnętrzne dla środków zaplanowanych na funkcjonowanie Straży Granicznej, koniecznym było zamieszczenie w treści normatywnej projektu stosownego przepisu dotyczącego reguły wydatkowej (tj. maksymalnego limitu tych wydatków wyrażonego kwotowo, na okres 10 lat budżetowych wykonywania ustawy, oddzielnie dla każdego roku).

W art. 68 wskazano, że ustawa wejdzie w życie z dniem określonym w decyzji Komisji Europejskiej, zgodnie z art. 88 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240 z dnia 12 września 2018 r. ustanawiającego europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) i zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1077/2011, (UE) nr 515/2014, (UE) 2016/399, (UE) 2016/1624 i (UE) 2017/2226 z wyjątkiem wskazanych przepisów, które wejdą w życie w innych terminach. Powyższe jest uwarunkowane koniecznością wydania niezbędnych aktów normatywnych na szczeblu Unii Europejskiej, po stwierdzeniu gotowości do uruchomienia określonych w nich narzędzi, a także wynika z potrzeby podjęcia prac o charakterze dostosowawczym służących przygotowaniu RP do udziału w systemie ETIAS, w tym wdrożenia Krajowego Rejestru Cudzoziemców.

W ocenie projektodawcy projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.). Nie zgłosił się żaden podmiot zainteresowany pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej.

Projektowany akt prawny nie podlega procedurze notyfikacji określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projektowany akt prawny nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom

UE, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt nie podlegał dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.